

Ludność na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Warmińsko-Mazurskie Voivodship
in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results

Ludność na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Warmińsko-Mazurskie Voivodship
in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results

Urząd Statystyczny w Olsztynie Statistical Office in Olsztyn

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Joanny Balcerzak

Autor

Author

Magda Stankiewicz

Tłumaczenie

Translation

Joanna Abramowicz, Aleksandra Kłosińska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marcin Błaszczyk, Wioletta Wasilewska

ISBN 978-83-63285-96-8

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

olsztyn.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Przedmowa

Mam przyjemność przekazać Państwu kolejne opracowanie przedstawiające wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, który został przeprowadzony na terenie Polski w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Publikacja poświęcona jest charakterystyce aktywności ekonomicznej ludności województwa warmińsko-mazurskiego. Opracowanie zawiera informacje o poszczególnych kategoriach ludności w wieku 15 lat lub więcej: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Każda z tych zbiorowości jest opisana pod względem cech społeczno-demograficznych.

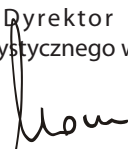
Opracowanie zawiera uwagi ogólne, które obejmują podstawy prawne, cel i zakres spisu oraz źródła danych. Komentarz analityczny jest uzupełniony prezentacją graficzną w postaci map i wykresów. Część tabelaryczna (dostępna w wersji elektronicznej) składa się z tablic przeglądowych zawierających porównanie danych ze spisów w latach 2011 i 2021 oraz tablic wynikowych z danymi ze spisu w 2021 r.

Wyniki spisu są zaprezentowane dla województwa, wybrane zjawiska przedstawione na poziomie powiatowym i gminnym, a ważniejsze informacje pokazane w odniesieniu do kraju i innych województw.

Dane w szerszym zakresie tematycznym są opublikowane na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego <https://stat.gov.pl> w Banku Danych Lokalnych oraz w obszarze tematycznym Spisy Powszechne.

Wyrażam nadzieję, że prezentowane wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 będą przydatnym źródłem informacji dla wszystkich odbiorców zainteresowanych tematyką przemian na rynku pracy, jakie miały miejsce w naszym województwie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, marzec 2024 r.

Preface

I am pleased to present you another study showing the results of the National Population and Housing Census 2021, which was carried out in Poland between 1 April and 30 September 2021, as of 31 March 2021.

The publication concerns the characteristics of economic activity of Warmińsko-Mazurskie Voivodship population. The study contains information on specific categories of population aged 15 years or more: employed, unemployed and economically inactive. Each of these groups is described in terms of socio-demographic characteristics.

The study contains general notes, which include the legal basis, the purpose and scope of the census and data sources. The analytical commentary is supplemented by a graphical presentation in the form of maps and charts. The tabular part (available in electronic version) consists of review tables containing a comparison of data from the 2011 and 2021 censuses and result tables with data from the 2021 census.

The results of the census are presented for the Voivodship, selected phenomena are presented at powiat and gmina level, and more important information is presented in relation to the country and other voivodships.

Data in a broader thematic scope are published on the Statistics Poland website <https://stat.gov.pl/en/> in the Local Data Bank and in the Censuses thematic area.

I hope that the presented results of the National Population and Housing Census 2021 will be a useful source of information for all recipients interested in the subject of labour market changes that have taken place in our Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

Olsztyn, March 2024

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Spis treści	5
Contents	
Spis tablic	7
List of tables	
Spis wykresów	7
List of charts	
Spis map	9
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	10
Symbols	
Ważniejsze skróty	10
Major abbreviations	
Synteza	11
Executive summary	
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności	15
Chapter 1. Economic activity of the population	
1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności	15
Economic activity of the population	
1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	18
Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups	
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	22
Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education	
1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia	25
Economic activity of the population by age groups and level of education	
Rozdział 2. Pracujący	26
Chapter 2. Employed persons	
2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	26
Employed persons by place of residence, sex and age groups	
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia	29
Employed persons by age groups and level of education	
2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia	31
Employed persons by employment status	
Rozdział 3. Bezrobotni	33
Chapter 3. Unemployed persons	
3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	33
Unemployed persons by place of residence, sex and age groups	
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku	35
Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups	
3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	36
Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	

3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	38
Structure unemployed persons by place of residence, sex and level of education	
3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy	39
Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking	
Rozdział 4. Bierni zawodowo	40
Chapter 4. Economically inactive persons	
4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	40
Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups	
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia	42
Economically inactive persons by education level	
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej	43
Economically inactive persons by reasons for inactivity	
Uwagi metodologiczne	45
Methodological notes	
1. Zakres i procedura badań	45
Scope and survey procedure	
2. Podstawowe pojęcia i definicje	46
Basic concepts and definitions	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Ludność aktywna ekonomicznie	16
Table 1.	Economic activity of the population	
Tablica 2.	Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania	18
Table 2.	Activity rate by sex and place of residence	
Tablica 3.	Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	25
Table 3.	Activity rate by age groups and level of education in 2021	
Tablica 4.	Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci	28
Table 4.	Employment rate by age groups, place of residence and sex	
Tablica 5.	Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania	31
Table 5.	Employed persons by employment status, sex and place of residence	
Tablica 6.	Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania	33
Table 6.	Unemployed persons by sex and place of residence	
Tablica 7.	Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	36
Table 7.	Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	
Tablica 8.	Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania	40
Table 8.	Economically inactive persons by sex and place of residence	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci w 2021 r.	17
Chart 1.	Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by sex in 2021	
Wykres 2.	Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.	17
Chart 2.	Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence in 2021	
Wykres 3.	Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	19
Chart 3.	Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and sex in 2021	
Wykres 4.	Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r.	20
Chart 4.	Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021	
Wykres 5.	Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.	21
Chart 5.	Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021	

Wykres 6.	Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.	23
Chart 6.	Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021	
Wykres 7.	Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.	24
Chart 7.	Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021	
Wykres 8.	Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	26
Chart 8.	Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups	
Wykres 9.	Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	29
Chart 9.	Structure of employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021	
Wykres 10.	Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	30
Chart 10.	Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021	
Wykres 11.	Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	34
Chart 11.	Structure of unemployed persons by place of residence, sex and age groups	
Wykres 12.	Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	35
Chart 12.	Structure of unemployed persons by sex and economic age groups in 2021	
Wykres 13.	Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	35
Chart 13.	Structure of unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021	
Wykres 14.	Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	38
Chart 14.	Structure of unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021	
Wykres 15.	Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	41
Chart 15.	Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups	
Wykres 16.	Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	42
Chart 16.	Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021	
Wykres 17.	Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.	43
Chart 17.	Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and reasons for inactivity in 2021	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	22
Map 1.	Economic activity of the population aged 15 years or over in 2021	
Mapa 2.	Pracujący w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r. (województwo=100)	27
Map 2.	Employed persons aged 15 years or over in 2021 (Voivodship=100)	
Mapa 3.	Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.	28
Map 3.	Employment rate by place of residence in 2021	
Mapa 4.	Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.	32
Map 4.	Employed persons by employment status in 2021	
Mapa 5.	Stopa bezrobocia według gmin w 2021 r.	37
Map 5.	Unemployment rate by gminas in 2021	
Mapa 6.	Stopa bezrobocia według płci i powiatów w 2021 r.	37
Map 6.	Unemployment rate by sex and powiats in 2021	
Mapa 7.	Odsetek biernych zawodowo według płci w 2021 r.	42
Map 7.	Percentage of economically inactive persons by sex in 2021	
Mapa 8.	Bierni zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student w 2021 r.	44
Map 8.	Economically inactive persons due continuation of school education or as a student in 2021	
Mapa 9.	Bierni zawodowo z powodu własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy w 2021 r.	44
Map 9.	Economically inactive persons due health condition that does not allow to take up work in 2021	

Tablice zawierające szczegółowe dane są dołączone w wersji elektronicznej do publikacji dostępnej na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Olsztynie <https://olsztyn.stat.gov.pl> w zakładce Publikacje i foldery w obszarze tematycznym Spisy Powszechnne.

Tables containing detailed data are attached in an electronic version to the publication available on the website of the Statistical Office in Olsztyn <https://olsztyn.stat.gov.pl/en/> in the Publications section in National Censuses thematic area.

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
"W tym" "Of which"	nie podaje się wszystkich składników sumy not all elements of sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Opis Description
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
tys.	tysiąc thousand
p. proc.	punkt procentowy percentage point

Synteza

Aktywność ekonomiczna ludności

Badanie aktywności ekonomicznej ludności, przeprowadzone w 2021 r. w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, pozwoliło na ustalenie bieżącej aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej, czyli statusu na rynku pracy w ostatnim tygodniu marca 2021 r. Kryterium to umożliwiło określenie badanych jako osoby pracujące, bezrobotne lub bierne zawodowo. Porównanie z wynikami z 2011 r. pokazało zmiany, jakie zaszły w okresie dziesięciu lat na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim. Nastąpiło zmniejszenie poziomu bezrobocia, zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia, wzrost liczby pracujących i ich odsetka, a także zmniejszenie odsetka osób biernych zawodowo. Dane spisowe pokazały także różnice w aktywności ekonomicznej mieszkańców województwa według analizowanych zmiennych i przekrojów, które mogą być wynikiem wpływu różnych czynników m.in. zmian gospodarczych i demograficznych.

Pracujący

Pracujący byli największą grupą osób w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy. W 2021 r. stanowili oni 49,5% osób w wieku 15 lat lub więcej. Według danych spisowych z 2021 r. populacja pracujących wynosiła 576,9 tys. i była o 12,0% większa niż w 2011 r. Na rynku pracy liczba pracujących w okresie 10 lat wzrosła wśród mężczyzn o 10,2%, a wśród kobiet o 15,9%. W miastach przybyło 9,5% pracujących, a na wsi 17,9%.

Wskaźnikiem określającym udział pracujących wśród wszystkich osób w wieku 15 lat lub więcej jest wskaźnik zatrudnienia. Na podstawie jego wartości można porównać poziom zatrudnienia. W 2021 r. we wszystkich grupach wieku według miejsca zamieszkania i płci wystąpił wzrost zatrudnienia w porównaniu do 2011 r. Największy wzrost wskaźnika zatrudnienia w okresie 10 lat odnotowano wśród mężczyzn w grupie wieku 55–64 lata mieszkających na wsi (o 23,9 p. proc.) i w miastach (o 23,0 p. proc.).

Im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy był udział pracujących wśród osób w wieku 15 lat lub więcej, czyli wyższa była wartość wskaźnika zatrudnienia, także w poszczególnych grupach osób według płci i miejsca zamieszkania. Mężczyzn na wsi i w mieście charakteryzowała wyższa wartość wskaźnika zatrudnienia niż kobiet.

Charakter wykonywania pracy zarobkowej (w głównym miejscu pracy) klasyfikowany jest w ramach statusu zatrudnienia w trzy podstawowe kategorie: pracownicy najemni, pracujący na własny rachunek (pracodawcy lub niezatrudniający pracowników) oraz pracujący w innym charakterze. W okresie między spisami nastąpił wzrost liczby pracujących w innym charakterze o 40,4%, pracodawców o 19,3% oraz liczby pracowników najemnych o 15,5%. W tym czasie odnotowano spadek liczby pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników o 7,4%.

Bezrobotni

Liczba bezrobotnych między 2011 r. a 2021 r. zmniejszyła się o 63,3 tys. osób (o 64,8%). Największy spadek odnotowano wśród bezrobotnych kobiet (o 65,7%) oraz wśród osób zamieszkałych w miastach (o 65,3%).

Miernikiem wielkości bezrobocia jest stopa bezrobocia, która w województwie zmniejszyła się o 10,4 p. proc. i wyniosła w 2021 r. 5,6%. Wśród populacji mężczyzn i kobiet odnotowano spadek tego wskaźnika, a wartość stopy bezrobocia wyniosła w 2021 r. 5,6% dla mężczyzn i 5,7% dla kobiet. Stopa bezrobocia zmniejszyła się również wśród mieszkańców miast i wsi osiągając w 2021 r. w miastach 5,2%, a na wsi 6,2%.

W okresie międzyspisywym wystąpił spadek liczby bezrobotnych w każdej grupie wieku niezależnie od miejsca zamieszkania. Wśród kobiet spadek wystąpił w większości grup wieku, jednak w najstarszych grupach wieku (55–64 lata i 65 lat lub więcej) liczba bezrobotnych kobiet wzrosła.

Największy spadek stopy bezrobocia między 2011 r. a 2021 r. odnotowano w grupie wieku 15–24 lata (o 24,4 p. proc.), a według poziomu wykształcenia wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (o 14,8 p. proc.).

Bierni zawodowo

Bierni zawodowo są drugą co do wielkości grupą osób w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy. W marcu 2021 r. populacja osób biernych zawodowo wyniosła 461,1 tys. – 39,5% ludności w wieku 15 lat lub więcej. W tej liczbie większość stanowiły kobiety (279,0 tys.). Grupa mężczyzn była mniej liczna (182,1 tys.). Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej. Odsetek biernych zawodowo kobiet wyniósł 46,3%, podczas gdy mężczyzn – 32,3%. W miastach odsetek biernych zawodowo wyniósł 39,6%, a na wsi 39,4%.

W okresie między spisami odsetek biernych zawodowo zmniejszył się o 3,3 p. proc. Spadek tego odsetka wśród mężczyzn wyniósł 3,5 p. proc., a wśród kobiet 3,2 p. proc. W miastach zmalał o 2,7 p. proc., a na wsi o 4,3 p. proc. Podobne porównanie grup wyodrębnionych według wieku, płci i miejsca zamieszkania wskazuje na spadek odsetka biernych zawodowo w każdej, dziesięcioletniej grupie wiekowej wśród mężczyzn i kobiet oraz w miastach i na wsi.

Najczęstszą przyczyną bierności zawodowej w 2021 r. było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowało 44,8% biernych zawodowo i dotyczyło to głównie najstarszych grup wieku. Dla ponad 24% biernych zawodowo przyczyną nieaktywności na rynku pracy był własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy, a dla prawie 16% kontynuowanie nauki jako uczeń lub student.

Executive summary

Economic activity of the population

The survey of economic activity of the population, conducted in 2021 as part of the National Population and Housing Census, allowed us to determine the current economic activity of the population aged 15 years or over, i.e. their labour market status in the last week of March 2021. This criterion made it possible to define the respondents as employed, unemployed or economically inactive. A comparison with the results from 2011 showed the changes that have taken place over a period of ten years on the labour market in Warmińsko-Mazurskie Voivodship. There was a decrease in the level of unemployment, both in the number of unemployed and the unemployment rate, an increase in the number of employed persons and their percentage, and a decrease in the percentage of economically inactive persons. The census data also showed differences in the economic activity of the inhabitants of the Voivodship according to the analyzed variables and cross-sections, which may be the result of the impact of various factors such as economic and demographic changes.

Employed persons

Employees were the largest group of persons aged 15 years or over with defined professional status on the labour market. In 2021, they constituted 49.5% of persons aged 15 years or over. According to the census data from 2021, the working population amounted to 576.9 thousand and was higher by 12.0% than in 2011. On the labour market, the number of employed men increased by 10.8% and women by 15.9% over a period of 10 years. In the cities, the number of employees increased by 9.5% and in the countryside by 17.9%.

The employment rate is the indicator which determines the share of employed persons among those aged 15 years or over. On the basis of its value, the level of employment can be compared. In 2021, all age groups by place of residence and sex experienced an increase in employment rate compared to 2011. The largest increase in the employment rate over the 10-year period was observed among men in the 55–64 age group living in rural areas (by 23.9 percentage points) and in cities (by 23.0 percentage points).

The higher the level of education, the higher the share of the economically active population, i.e. the value of the employment rate, also in particular groups of persons by sex and place of residence. Men in rural and urban areas had a higher employment rate than women.

The nature of gainful employment (at the main place of work) is classified under the employment status into three basic categories: employees, self-employed (employers and non-employers) and employees working in another capacity. In the period between the censuses, there was an increase in the number of employees working in another capacity by 40.4%, employers by 19.3% and the number of employees by 15.5%. During this period, there was a 7.4% decrease in the number of self-employed non-employers.

Unemployed persons

The number of unemployed persons between 2011 and 2021 decreased by 63.3 thousand (by 64.8%). The largest decrease was observed among unemployed women (by 65.7%) and among persons living in cities (by 65.3%).

A measure of the level of unemployment is the unemployment rate, which decreased by 10.4 percentage points in the Voivodship and amounted to 5.6% in 2021. Among the population of men and women, this rate decreased and the unemployment rate was 5.6% for men and 5.7% for women in 2021. The unemployment rate also decreased among urban and rural inhabitants, reaching 5.2% in cities and 6.2% in rural areas in 2021.

During the inter-census period, there was a decrease in the number of unemployed in every age group, regardless of place of residence. Among women, there was a decrease in most age groups, but in the oldest age groups (55–64 and 65 or over) the number of unemployed women increased.

The biggest decrease in the unemployment rate between 2011 and 2021 was observed in the 15–24 age group (by 24.4 percentage points), and according to the level of education among persons with lower secondary education or less (by 14.8 percentage points).

Economically inactive persons

Economically inactive persons are the second largest group of people aged 15 years or over with a defined employment status on the labour market. In March 2021, the population of economically inactive persons amounted to 461.1 thousand – 39.5% of the population aged 15 years or over. Of this number, the vast majority were women (279.0 thousand). The group of men was smaller (182.1 thousand). Women more often than men remained in a state of professional inactivity. The percentage of economically inactive women was 46.3%, while men – 32.3%. In urban areas, the percentage of economically inactive persons was 39.6%, and in rural areas – 39.4%.

In the period between the censuses, the percentage of economically inactive persons decreased by 3.3 percentage points. The decrease in this percentage among men amounted to 3.5 percentage points and among women to 3.2 percentage points. In urban areas it decreased by 2.7 percentage points, and in rural areas by 4.3 percentage points. A similar comparison by age groups, sex and place of residence shows a decrease in the proportion of inactive persons in every ten-year age group for men and women and in rural and urban areas.

The most common reason for inactivity in 2021 was the use of retirement, disability pensions or capital income (stocks, bonds or from property) – this reason was declared by 44.8% of inactive persons, and it mainly concerned the oldest age groups. For more than 24% of the economically inactive, the reason for inactivity on the labour market was their own health condition that did not allow them to take up work, and for almost 16% it was due to continuing their education as a pupil or student.

Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności

Chapter 1. Economic activity of the population

W 2021 r. w okresie od 1 kwietnia do 30 września na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został przeprowadzony Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań (NSP 2021) według stanu na dzień 31 marca 2021 r. Informacje uzyskane w spisie dotyczą między innymi aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej. Charakterystyka poszczególnych kategorii ludności, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo, pokazuje zmiany jakie zaszły na rynku pracy w latach 2011–2021.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat lub więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności

1.1. Economic activity of the population

W 2021 r. w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zostało spisanych 1 382,2 tys. osób. Spośród wszystkich osób biorących udział w spisie, badaniu aktywności ekonomicznej podlegały osoby, które miały ukończone 15 lat, czyli 1 166,4 tys. osób. W 2021 r. w województwie było 611,3 tys. osób aktywnych zawodowo (332,8 tys. mężczyzn i 278,5 tys. kobiet) oraz 461,1 tys. osób biernych zawodowo (182,1 tys. mężczyzn i 279,0 tys. kobiet).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat lub więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

W porównaniu ze spisem w 2011 r. liczba osób aktywnych zawodowo była wyższa o 0,3% (mężczyzn było mniej o 1,2%, a kobiet więcej o 2,1%), natomiast biernych zawodowo było mniej o 11,8% (mężczyzn o 14,0%, kobiet o 10,3%).

Według wyników NSP 2021, największą część ludności w wieku 15 lat lub więcej stanowiły osoby pracujące (49,5%) i było ich więcej o 7,6 p. proc. niż w 2011 r. Pomiędzy 2011 i 2021 r. nastąpił spadek udziału osób bezrobotnych (o 5,0 p. proc.) oraz biernych zawodowo (o 3,3 p. proc.). Wskaźnik opisujący relacje liczby niepracujących (bezrobotni i bierni zawodowo) do liczby pracujących zmniejszył się w stosunku do 2011 r. W 2021 r. na 1000 osób pracujących przypadało 859 osób niepracujących (w 2011 r. – 1 212 osoby).

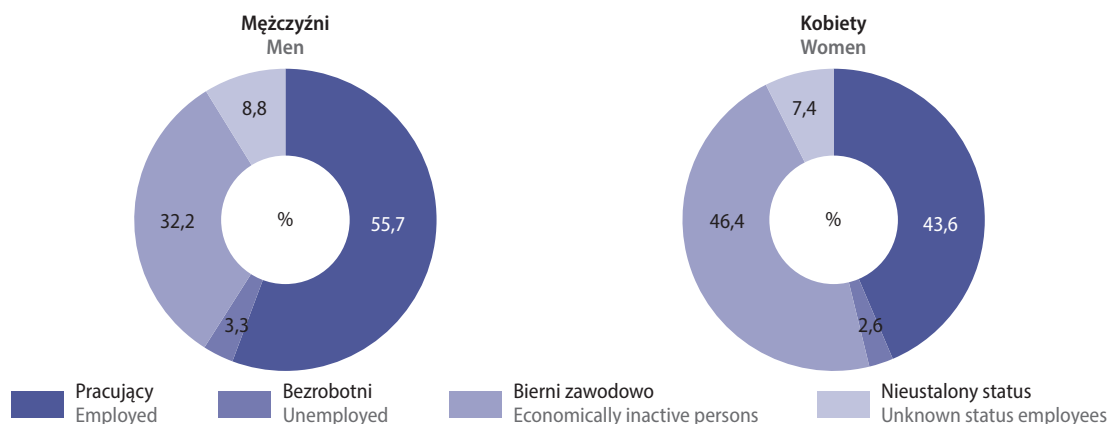
Wśród uczestników spisu nie wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej miały ustaloną sytuację zawodową to znaczy, że nie zostały zakwalifikowane do żadnej z trzech klas – pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. W 2021 r. osób z nieustalonym statusem na rynku pracy było 94,0 tys., tj. 8,1% wszystkich spisanych (w 2011 r. – 87,9 tys., tj. 7,2%).

Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie
Table 1. Economic activity of the population

Status ekonomiczny Economic activity status	2011		2021	
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %
Ogółem Total	1 220,1	100,0	1 166,4	100,0
Pracujący Employed	511,7	41,9	576,9	49,5
Bezrobotni Unemployed	97,7	8,0	34,5	3,0
Bierni zawodowo Economically inactive persons	522,7	42,8	461,1	39,5
Nieustalony Unknown	89,7	7,2	94,0	8,1

NSP 2021 pokazał zróżnicowanie struktury ekonomicznej między kobietami a mężczyznami. Wyższy był odsetek pracujących (o 12,1 p. proc.) i bezrobotnych mężczyzn (o 0,7 p. proc.). Kobiet natomiast było więcej w grupie biernych zawodowo (o 14,0 p. proc.). Odsetek osób o nieustalonym statusie był wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet.

Wykres 1. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci w 2021 r.
Chart 1. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by sex in 2021

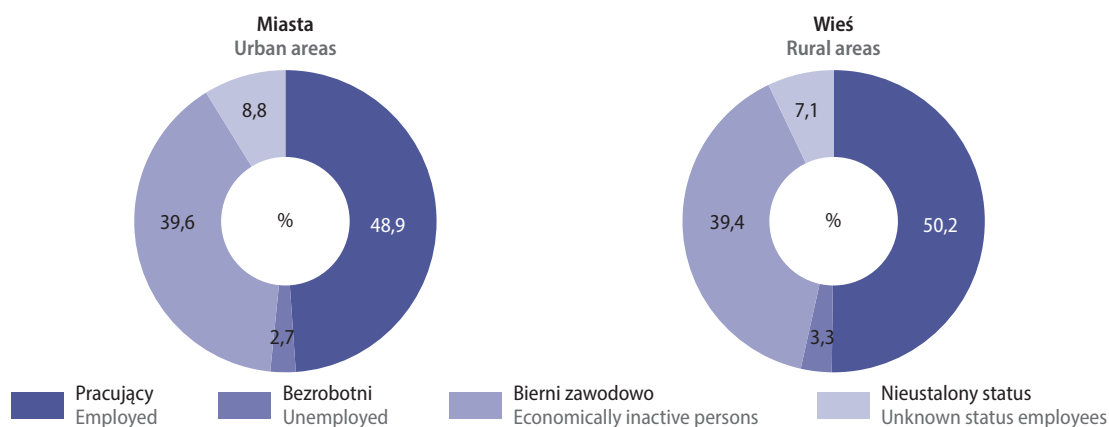

W okresie międzypisowym wzrósł udział zarówno pracujących mężczyzn (o 7,6 p. proc.), jak i kobiet (o 7,5 p. proc.). Spadł natomiast udział bezrobotnych mężczyzn (o 5,4 p. proc.) i kobiet (o 4,7 p. proc.), a także biernych zawodowo mężczyzn (o 3,5 p. proc.) i kobiet (o 3,2 p. proc.). Udział mężczyzn i kobiet z nieustalonym statusem na rynku pracy był wyższy niż w 2011 r.

Wyniki spisu z 2021 r. pokazały zróżnicowanie struktury aktywności ekonomicznej ludności w zależności od miejsca zamieszkania. Na wsi był wyższy odsetek pracujących (o 1,3 p. proc.), a także odsetek bezrobotnych (o 0,6 p. proc.). W miastach natomiast wyższy był odsetek biernych zawodowo (o 0,2 p. proc.). Odsetek osób, dla których nie ustalono statusu aktywności w miastach wyniósł 8,7%, a na wsi 7,1%.

Wykres 2. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 2. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence in 2021

W okresie od 2011 r. do 2021 r. nastąpił wzrost zarówno odsetka pracujących na wsi (o 8,9 p. proc.), jak i w miastach (o 6,5 p. proc.). W tym okresie zarówno w miastach, jak i na wsi spadł odsetek bezrobotnych oraz biernych zawodowo. Odsetek osób nie zakwalifikowanych do żadnej z powyższych grup w 2021 r. był wyższy niż w 2011 r. tak w miastach, jak i na wsi.

Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej, wskaźnika zatrudnienia oraz stopy bezrobocia w dalszej części publikacji nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. Oznacza to, że do dalszych analiz włączone zostały tylko osoby, co do których uzyskano jednoznaczną informację dotyczącą posiadania przez nie jednego ze statusów na rynku pracy: pracujący, bezrobotny, bierny zawodowo.

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej opisuje procentowy udział osób w wieku 15 lat lub więcej, które są aktywne zawodowo, czyli sklasyfikowane jako pracujący albo bezrobotni. W 2021 r. wyniósł on 57,0% i był niższy od ogólnopolskiego (o 2,2 p. proc.), a w stosunku do 2011 r. wzrósł (o 3,2 p. proc.). Dla mężczyzn współczynnik był wyższy niż dla kobiet, natomiast biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, wyższy był na wsi (57,6%) niż w miastach (56,6%).

Warmińsko-mazurskie było jednym z mniej aktywnych ekonomicznie województw w Polsce, a jeden z niższych poziomów współczynnika aktywności zawodowej uplasował je na 14 miejscu w kraju. Najwyższy współczynnik zanotowano w mazowieckim (62,5%), najniższy w świętokrzyskim (55,4%).

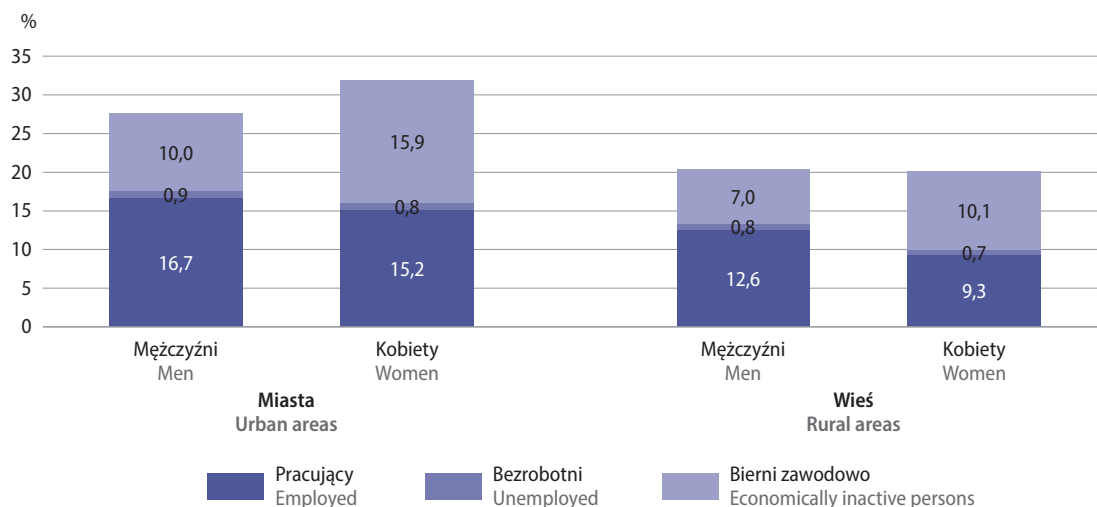
Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania
Table 2. Activity rate by sex and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence	Ogółem Total		Mężczyźni Men		Kobiety Women	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %					
Miasto Urban areas	54,1	56,6	60,9	63,9	48,0	50,2
Wieś Rural areas	53,5	57,6	62,0	65,6	44,7	49,5

Z analizy struktury aktywności ekonomicznej mieszkańców miast i wsi według płci w województwie warmińsko-mazurskim wynika, że w 2021 r. największy udział pracujących i bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tj. bez nieustalonego statusu) był wśród mężczyzn mieszkających w miastach, a największy udział biernych zawodowo wystąpił wśród kobiet zamieszkałych w miastach.

Wykres 3. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.

Chart 3. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and sex in 2021

W 2021 r. w porównaniu z 2011 r. współczynnik aktywności zawodowej dla obu płci wzrósł we wszystkich grupach wieku. Największy przyrost współczynnika w analizowanym okresie wystąpił wśród mężczyzn w wieku 55–64 lata (o 20,8 p. proc.). Wśród kobiet w tym samym wieku współczynnik wzrósł o 18,8 p. proc. Najmniejszy przyrost współczynnika dotyczył mężczyzn w wieku 15–24 lata (o 1,7 p. proc.). Najmniejsze różnice współczynnika aktywności zawodowej między kobietami a mężczyznami w 2021 r. wystąpiły w grupach wieku 45–54 lata (o 2,2 p. proc.) oraz 35–44 lata (o 5,7 p. proc.). Ponad dwukrotnie wyższa była aktywność zawodowa mężczyzn w wieku 65 lat lub więcej.

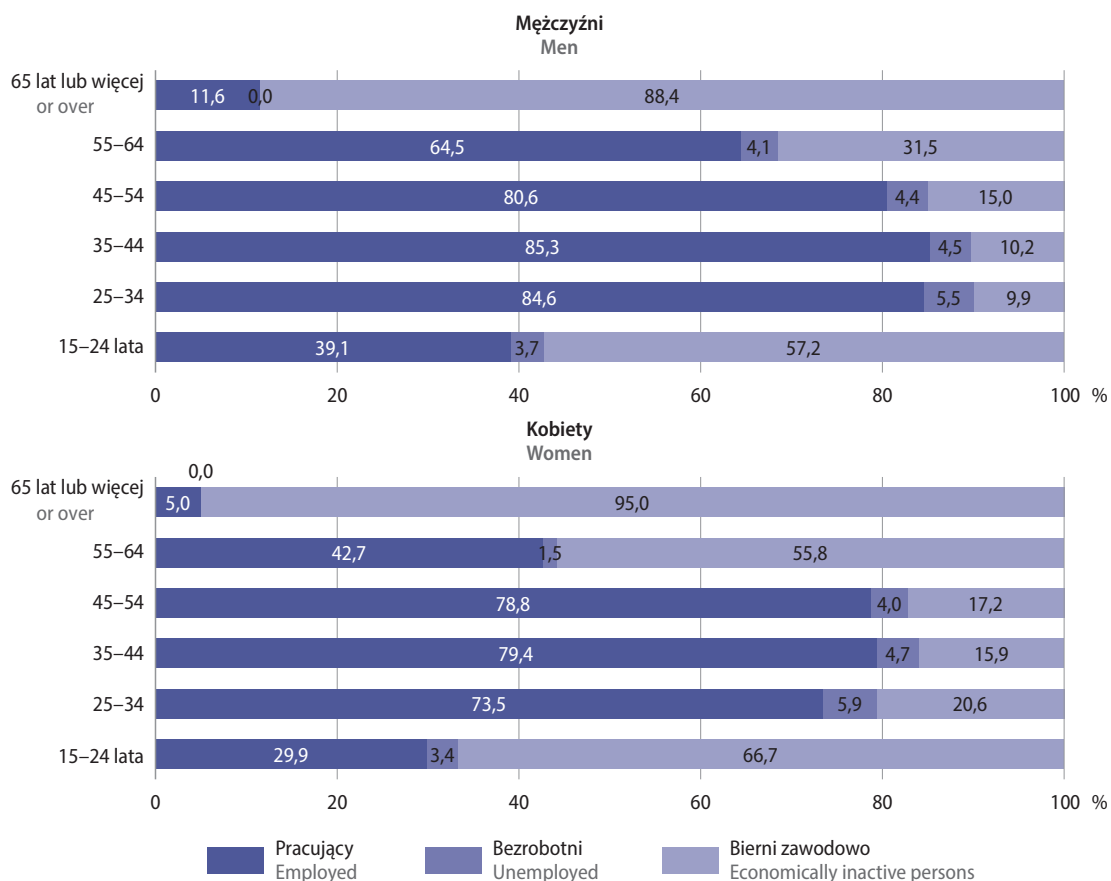
Biorąc pod uwagę współczynnik aktywności zawodowej według wieku i miejsca zamieszkania, największy wzrost zaobserwowano w grupie wieku 55–64 lata wśród mieszkańców miast (o 20,2 p. proc., a na wsi o 19,4 p. proc.). Najniższe przyrosty współczynnika wystąpiły w grupie wieku 15–24 lata na wsi i w miastach. W grupie najmłodszych osób (15–24 lata) aktywność zawodowa mieszkańców wsi była wyższa niż mieszkańców miast, zarówno w 2011 r., jak i 2021 r.

Analiza struktury aktywności ekonomicznej mieszkańców województwa pokazała, że w 2021 r. odsetek pracujących mężczyzn był wyższy niż kobiet w większości grup wieku. Najwyższy odsetek pracujących mężczyzn, jak i kobiet, wystąpił w grupie 35–44 lata. Udział bezrobotnych zmniejszał się wraz ze wzrostem wieku. Najwyższy był w grupie 25–34 lata, a w kolejnych grupach wieku zmniejszał się. W grupie wieku 55–64 lata udział bezrobotnych mężczyzn był prawie dwukrotnie większy niż kobiet.

Wykres 4. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r.

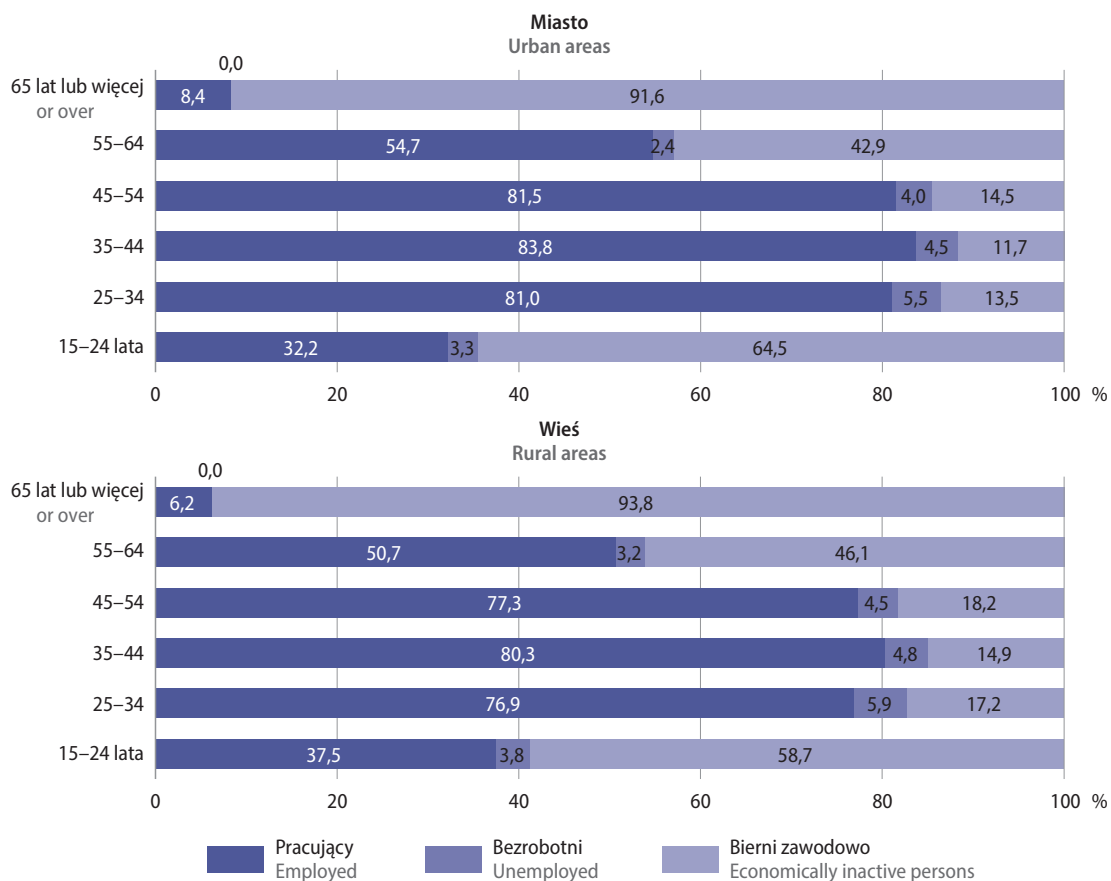
Chart 4. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021

Analiza struktury pracujących pod kątem miejsca zamieszkania i wieku pokazała, że odsetek pracujących w miastach był wyższy w większości analizowanych grup wieku. Wyjątek stanowiła grupa 15–24 lata, gdzie odsetek pracujących był wyższy na wsi. Odwrotnie sytuacja przedstawiała się w przypadku biernych zawodowo, gdzie na obszarach wiejskich odsetek biernych w wieku 15–24 lata był niższy niż w miastach, a w pozostałych grupach wieku wyższy.

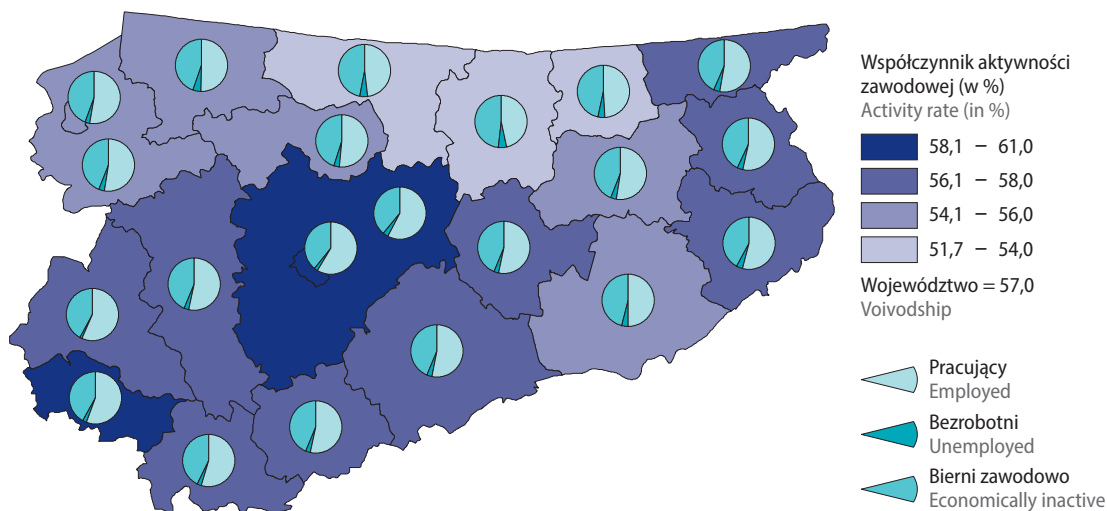
Wykres 5. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 5. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021

Analiza struktury aktywności ekonomicznej ludności w 2021 r. pokazała, że wśród powiatów województwa najwyższy odsetek pracujących był w Olsztynie (58,7%), a także w powiecie olsztyńskim (57,8%). Najmniejszy udział pracujących miał powiat kętrzyński, nie tylko w województwie, ale także wśród wszystkich powiatów w kraju. Powiat bartoszycki zajmował czwartą pozycję, a piski dziewiątą pod względem najmniejszego udziału pracujących w Polsce. Współczynnik aktywności zawodowej najwyższą wartość osiągnął w powiecie olsztyńskim (61,0%). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w powiecie kętrzyńskim (51,7%), co uplasowało powiat na siódmym miejscu w kraju pod względem najniższego współczynnika aktywności zawodowej.

Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.
Map 1. Economic activity of the population aged 15 years or over in 2021

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

1.3. Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education

Dane NSP 2021 pokazują również zróżnicowanie aktywności zawodowej ludności województwa w zależności od poziomu wykształcenia. Im wyższy poziom wykształcenia, tym odsetek pracujących był wyższy, a biernych zawodowo i bezrobotnych niższy. W 2021 r. odsetek pracujących mężczyzn był wyższy niż kobiet na wszystkich poziomach edukacji, natomiast w grupie biernych zawodowo dominowały kobiety.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/ /stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

Wykształcenie wyższe – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym, lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych.

Średnie – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 r. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie.

Zasadnicze zawodowe/branżowe – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia.

Gimnazjalne – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy.

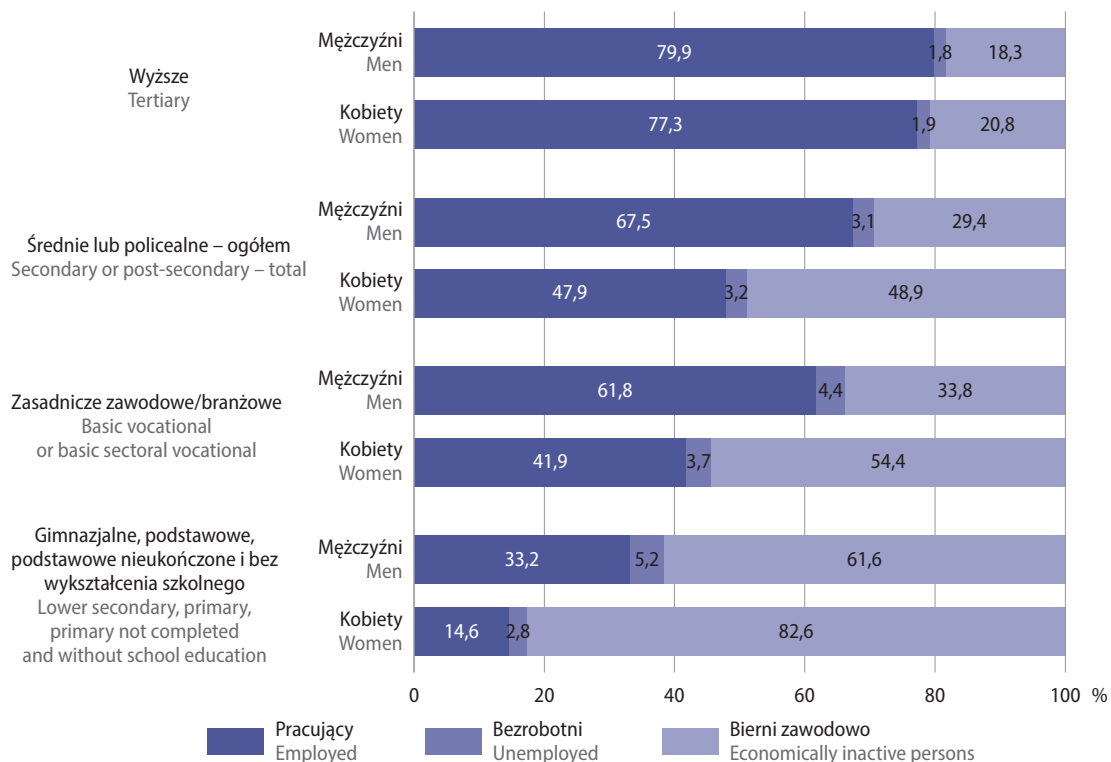
Podstawowe ukończone – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej.

Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego – dotyczy osób, które uczą się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

Wartość współczynnika aktywności zawodowej spadła w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. wśród mężczyzn z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz wśród kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, jak również średnim lub policealnym. W 2021 r. na wszystkich poziomach wykształcenia współczynnik aktywności zawodowej był wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet.

Wykres 6. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.

Chart 6. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021

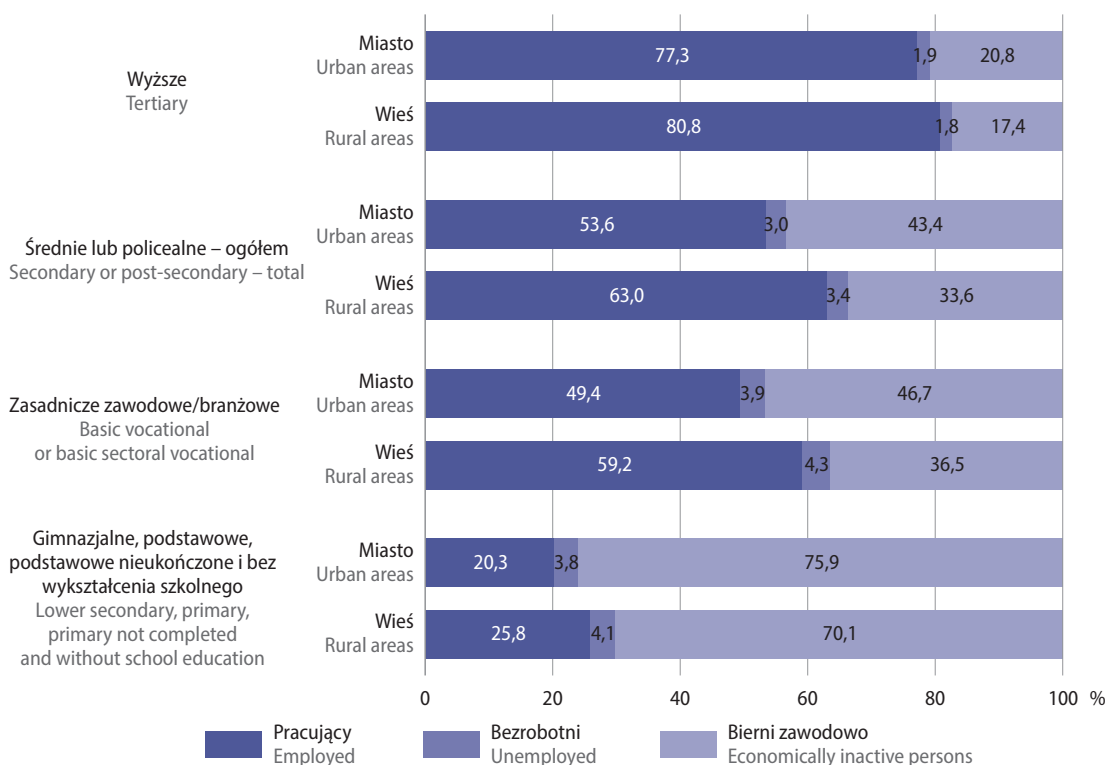
Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, wyniki NSP 2021 pokazały różnice w statusie aktywności zawodowej między mieszkańcami miast i wsi. W 2021 r. wyższy był odsetek pracujących na wsi niż w miastach, natomiast niższy biernych zawodowo.

Współczynnik aktywności zawodowej był wyższy na wsi niż w miastach na wszystkich poziomach edukacji. Duże różnice wystąpiły wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz średnim lub policealnym, gdzie wartość współczynnika na wsi była wyższa niż miastach o ponad 9 p. proc.

W okresie 2011–2021 tak w miastach, jak i na wsi wystąpił wzrost aktywności zawodowej wśród osób z wykształceniem wyższym oraz gimnazjalnym i niższym. Dla pozostałych poziomów wykształcenia, zarówno w miastach, jak i na wsi, miał miejsce spadek współczynnika aktywności zawodowej.

Wykres 7. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 7. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia

1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education

Poziom aktywności zawodowej związany jest w wykształceniem, co potwierdzają wyniki NSP 2021. Dla wszystkich grup wieku od 25 roku życia poziom aktywności wzrastał wraz z poziomem wykształcenia. W grupie wieku 15–24 lata najwyższą aktywność zawodową miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a najniższą, podobnie jak w pozostałych grupach wieku, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Najwyższy poziom wskaźnika wystąpił wśród osób z wykształceniem wyższym w grupie wieku 35–44 lata (94,4%), a także w grupie wieku 45–54 lata (94,1%).

Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Table 3. Activity rate by age groups and level of education in 2021

Wykształcenie Education	Wiek (w latach) Age (in years)					
	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat lub więcej or over
	w % in %					
Wyższe Tertiary	60,5	92,3	94,4	94,1	72,8	19,0
Średnie lub policealne – ogółem Secondary or post-secondary – total	49,4	84,2	86,9	85,3	56,4	9,3
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	77,2	81,3	83,2	81,6	54,9	6,8
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not completed and without school education	18,6	66,6	67,0	67,5	39,4	2,5

Rozdział 2. Pracujący

Chapter 2. Employed persons

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej, które w okresie badanego tygodnia od 25 do 31 marca 2021 r.:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

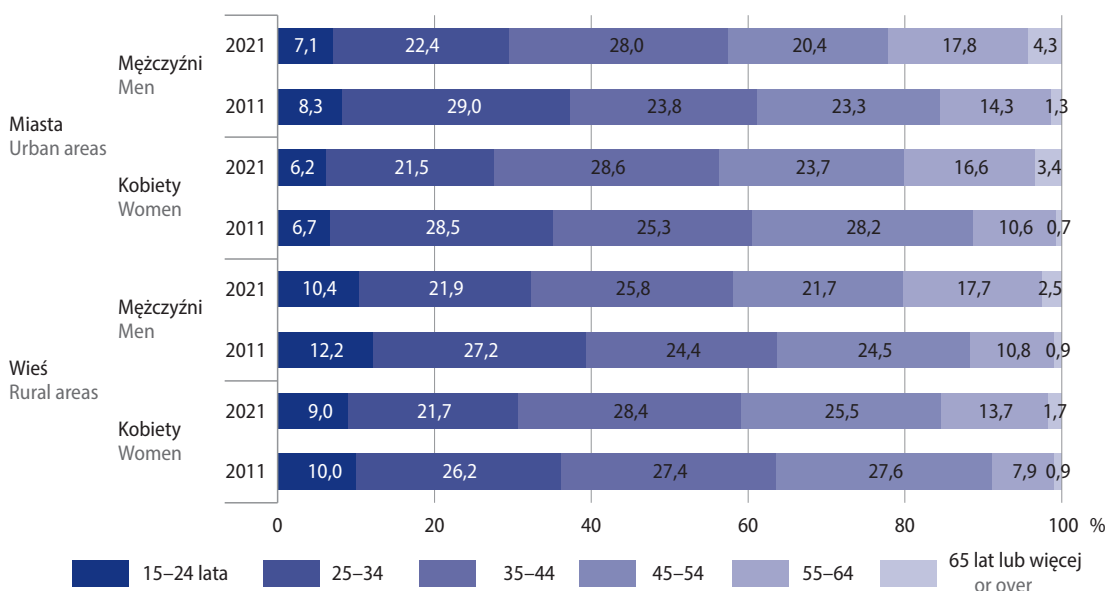
2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups

Według danych NSP 2021 w województwie warmińsko-mazurskim mieszkało 576,9 tys. pracujących i było to o 65,1 tys. osób (o 12,7%) więcej niż w 2011 r. W tym czasie liczba pracujących kobiet wzrosła o 36,0 tys. (o 15,9%), a pracujących mężczyzn o 29,1 tys. (o 10,2%). Na wsi przybyło 35,5 tys. pracujących (o 17,9%), a w miastach 29,0 tys. (o 9,5%).

W strukturze pracujących według miejsca zamieszkania i płci w porównaniu z 2011 r. zarówno w miastach, jak i na wsi zanotowano wzrost odsetka pracujących mężczyzn i kobiet.

W województwie w 2021 r. w strukturze pracujących według grup wieku największy odsetek pracujących wystąpił w grupie wieku 35–44 lata, najmniejszy zaś w grupie wieku 65 lat lub więcej. W porównaniu z 2011 r. największy spadek udziału pracujących wystąpił w grupie wieku 25–34 lata dla obu płci i to zarówno w miastach, jak i na wsi. Największy wzrost udziału pracujących w tym okresie wystąpił w grupie 55–64 lata wśród mężczyzn mieszkających na wsi (o 6,9 p. proc.).

Wykres 8. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Chart 8. Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups

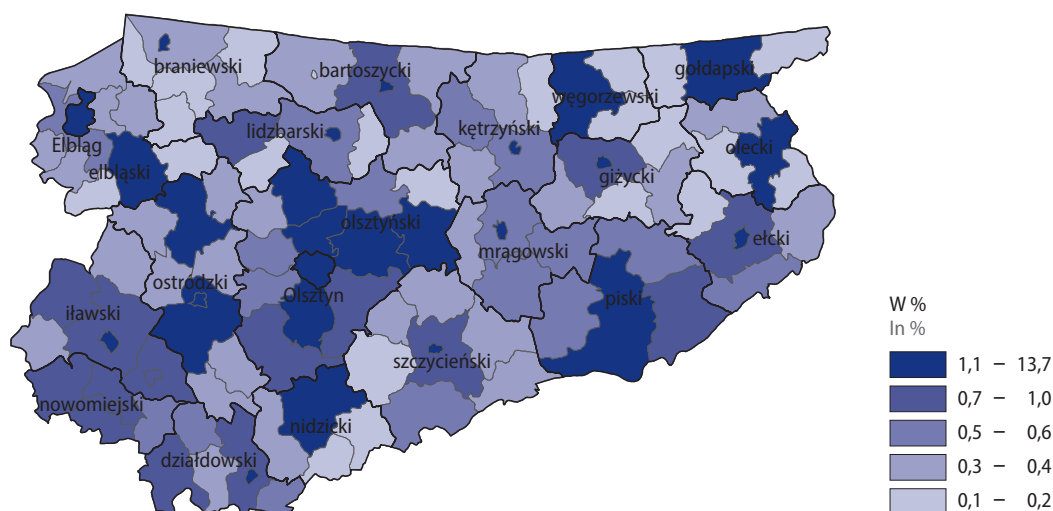

W 2021 r. największy udział pracujących w ogólnej liczbie pracujących w województwie warmińsko-mazurski wystąpił w miastach: Olsztyn, Elbląg, Ełk, Iława, Ostróda i Giżycko. Pracowało w nich łącznie 32,8% wszystkich pracujących w województwie. Najmniejszy odsetek pracujących zanotowano w gminie wiejskiej Lelkowo.

W podziale terytorialnym według gmin największy udział pracujących w ludności ogółem zanotowano w gminie wiejskiej Stawiguda (68,9%). Gmina ta zajmowała czwarte miejsce w kraju wśród gmin pod względem najwyższego udziału pracujących. Druga w kolejności w województwie gmina wiejska Lubawa (z udziałem pracujących 61,6%) zajmowała setną lokatę w kraju. Najmniejszy udział pracujących w ludności ogółem zanotowano w gminie wiejskiej Lelkowo (38,9%). Wśród wszystkich gmin w kraju Lelkowo zajmowało jedno z ostatnich miejsc.

Mapa 2. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r. (województwo=100)

Map 2. Employed persons aged 15 years or over in 2021 (Voivodship=100)

Ważnym elementem analizy rynku pracy jest wskaźnik zatrudnienia. Pokazuje on jaki procent populacji pracuje i aktywnie uczestniczy w rynku pracy. W 2021 r. wskaźnik zatrudnienia w województwie wyniósł 53,8% i był niższy od średniego w kraju (o 3,0 p. proc.), co uplasowało województwo na trzynastym miejscu wśród województw pod względem wielkości wskaźnika. Jeszcze niższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano w podkarpackim, lubelskim i świętokrzyskim. W 2021 r. wyższy wskaźnik zanotowano wśród mężczyzn (61,0%) niż kobiet (47,1%). Biorąc pod uwagę wiek osób pracujących, można zauważyć, że wskaźnik maleł wraz ze wzrostem wieku osób pracujących. Najniższe wartości wskaźnika zaobserwowano zarówno wśród mężczyzn i kobiet, jak i w miastach i na wsi w grupie wieku 65 lat lub więcej.

W porównaniu z 2011 r. wskaźnik zatrudnienia zwiększył się o 8,6 p. proc. W tym czasie odnotowano wzrost wartości wskaźnika, zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, a także wśród mieszkających w miastach i na wsi. Najwyższy wzrost wystąpił w grupie pracujących kobiet zamieszkałych na wsi (o 10,6 p. proc.).

W okresie 2011–2021 wskaźnik zatrudnienia wzrósł we wszystkich grupach wieku. Największy wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia wystąpił wśród mężczyzn w wieku 55–64 lata zamieszkałych na wsi (o 23,0 p. proc.) i w miastach (o 23,9 p. proc.).

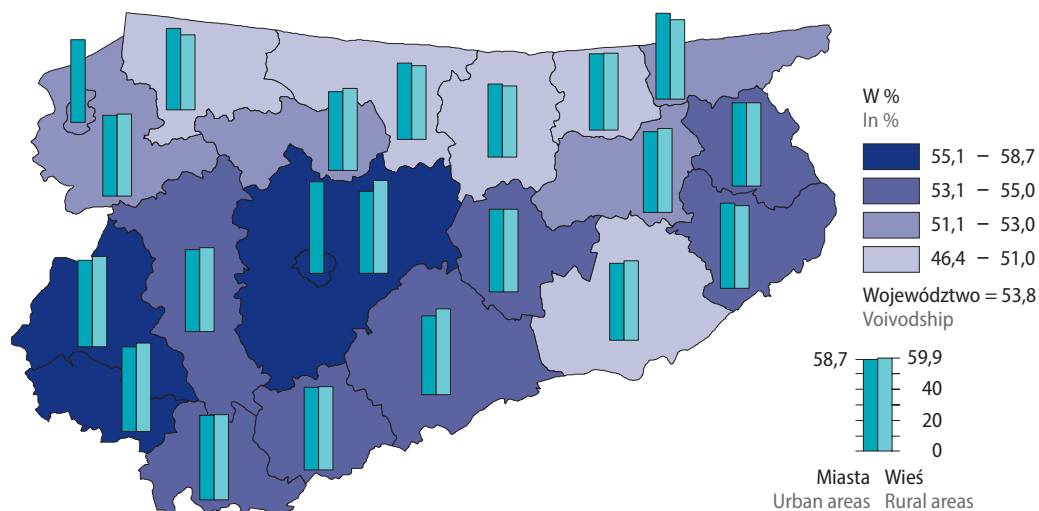

Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci
Table 4. Employment rate by age groups, place of residence and sex

Miejsce zamieszkania Place of residence	Płeć Sex	Lata Years	Wiek (w latach) Age (in years)					65 lat lub więcej or over
			15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	
Miasto Urban areas	Mężczyźni Men	2011	25,3	75,7	77,7	68,0	42,9	5,8
		2021	35,2	85,4	86,1	81,5	65,9	12,5
	Kobiety Women	2011	18,9	67,2	72,5	65,9	23,8	1,6
		2021	29,2	76,5	81,6	81,6	45,6	5,7
Wieś Rural areas	Mężczyźni Men	2011	31,9	73,2	74,6	66,8	38,7	4,5
		2021	43,5	83,7	84,1	79,5	62,6	9,9
	Kobiety Women	2011	19,0	54,1	63,2	58,5	20,2	1,8
		2021	30,8	69,1	76,1	75,0	38,0	3,5

W ujęciu powiatowym w 2021 r. wskaźnik zatrudnienia największą wartość osiągnął w Olsztynie (58,7%), co uplasowało miasto na 70 pozycji spośród wszystkich powiatów w kraju. Najniższą wartość wskaźnika zanotowano w powiecie kętrzyńskim (46,4%) i była to również najniższa wartość wśród wszystkich powiatów w Polsce. W sześciu powiatach wskaźnik był wyższy od średniego w województwie, a w dwóch od średniego w kraju. Wskaźnik zatrudnienia w większości powiatów w województwie był wyższy na wsi niż w miastach.

Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.
Map 3. Employment rate by place of residence in 2021

2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia

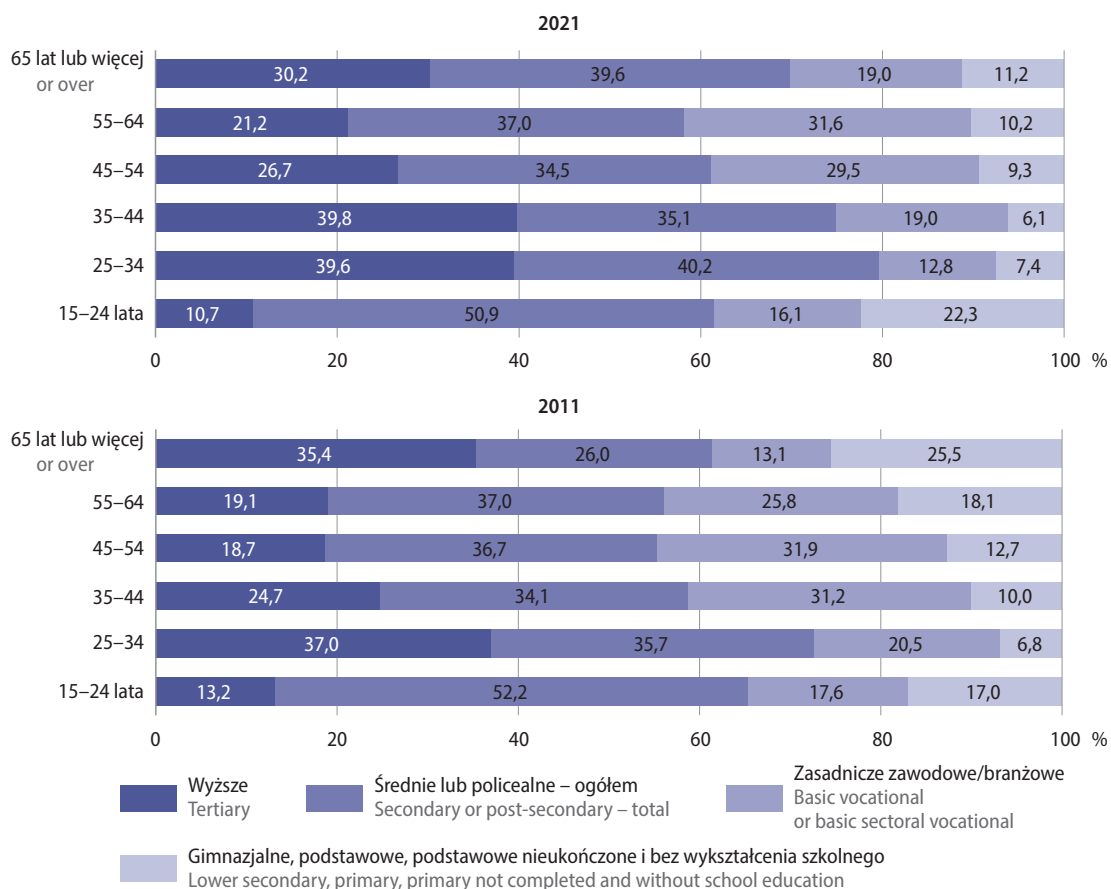
2.2. Employed persons by age groups and level of education

W województwie warmińsko-mazurskim w okresie międzyspisowym struktura pracujących zmieniała się, co wynikało ze wzrostu odsetka pracujących z wykształceniem wyższym oraz średnim lub policealnym, a spadku odsetka pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym i niższym. Podobnie sytuacja kształtowała się wśród pracujących mężczyzn. Natomiast wzrost odsetka pracujących kobiet wystąpił tylko w grupie z wykształceniem wyższym, na pozostałych poziomach wykształcenia nastąpił spadek udziałów.

W 2021 r. wśród pracujących w wieku 35–44 lata największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. W pozostałych grupach dominowały osoby z wykształceniem średnim lub policealnym. Analiza wartości wskaźnika zatrudnienia pokazuje, że poziom zatrudnienia we wszystkich grupach wieku wzrasta wraz z rosnącym poziomem wykształcenia.

Wykres 9. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.

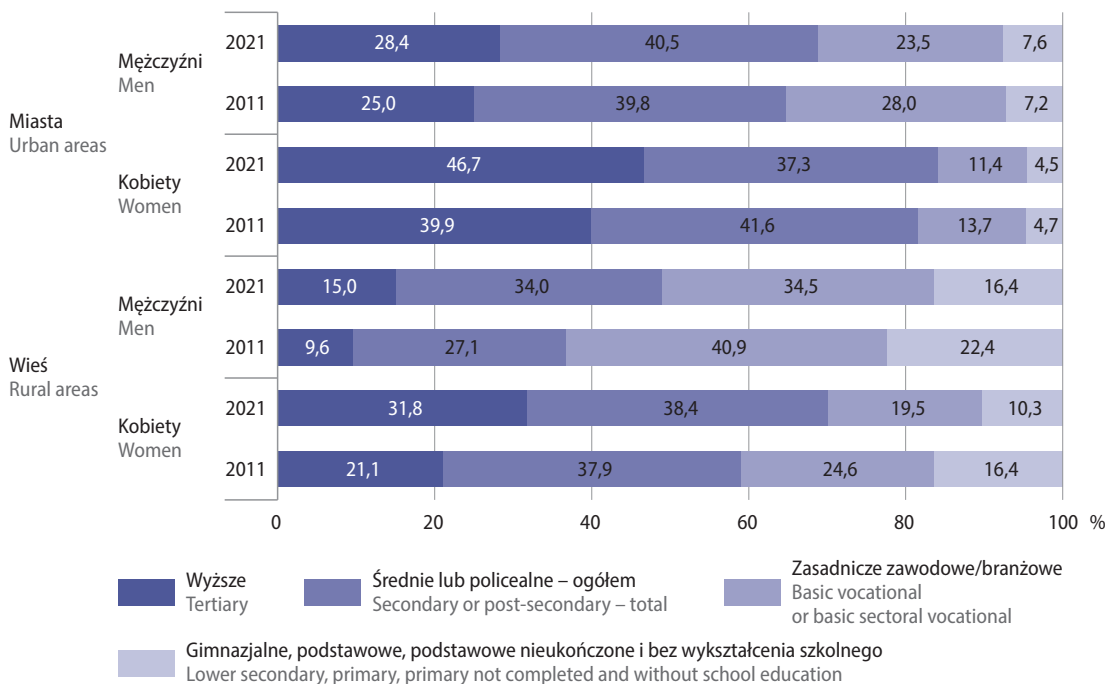
Chart 9. Structure of employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021

Zarówno w miastach, jak i na wsi, większy był udział pracujących kobiet posiadających wykształcenie wyższe niż mężczyzn. Udział pracujących mężczyzn był wyższy wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, zarówno w miastach, jak i na wsi. W 2021 r. w porównaniu z 2011 r. zarówno w miastach, jak i na wsi wystąpił wzrost udziału mężczyzn i kobiet z wykształceniem wyższym. Największy wzrost (o 10,7 p. proc.) odnotowano w grupie kobiet mieszkających na wsi. W analizowanym okresie wzrost udziału pracujących nastąpił wśród mężczyzn z wykształceniem średnim lub policealnym na wsi (o 6,9 p. proc.) i w miastach (o 0,7 p. proc.). Wzrost odnotowano także wśród kobiet z wykształceniem średnim lub policealnym zamieszkałych na wsi (o 0,5 p. proc.).

Wykres 10. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 10. Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021

Wartość wskaźnika zatrudnienia w 2021 r. na każdym poziomie wykształcenia była wyższa dla mężczyzn niż dla kobiet i to zarówno w miastach, jak i na wsi. Wśród pracujących mężczyzn i kobiet najwyższą wartość wskaźnik osiągnął wśród osób z wykształceniem wyższym mieszkających na wsi. Największą różnicę wartości wskaźnika między mężczyznami a kobietami zaobserwowano wśród pracujących z wykształceniem średnim lub policealnym w miastach, gdzie wskaźnik dla mężczyzn wyniósł 64,7%, a dla kobiet 44,5%.

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia

2.3. Employed persons by employment status

Osoby pracujące klasyfikowane są według charakteru wykonywanej pracy, czyli statusu zatrudnienia, w ramach którego wyróżnia się trzy główne grupy: pracownik najemny, pracujący na własny rachunek oraz pracujący w innym charakterze.

W województwie warmińsko-mazurskim w NSP 2021 ustalono status zatrudnienia dla 575,9 tys. osób (w 2011 r. – 511,7 tys. osób). Dla 1,4 tys. osób nie udało się ustalić statusu zatrudnienia.

W 2021 r. wśród pracujących najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni (80,8%). Drugą co do wielkości grupą byli pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników (12,6%). Udział pracodawców (pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników) wyniósł 4,1%, a pracujących w innym charakterze – 2,3%.

W województwie w ciągu dekady nastąpił wzrost liczby pracujących w innym charakterze (o 40,4%), pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników (o 19,3%) oraz pracowników najemnych (o 15,5%). Spadła natomiast liczba pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników (o 7,4%).

Tablica 5. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania

Table 5. Employed persons by employment status, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Lata Years	Razem Total		Pracownicy najemni Employees	Pracujący na własny rachunek Self-employed persons		Pracujący w innym charakterze ^a Employed persons working in another capacity ^a	Nieustalony status zatrudnienia Unknown employment status
		w tys. in thou- sands	w %		zatrudniający pracowników with employees (employers)	niezatrud- niający pracowników without employees (own- -account workers)		
Ogółem Total	2011	511,7	100,0	78,8	3,9	15,3	1,8	0,1
	2021	576,9	100,0	80,8	4,1	12,6	2,3	0,2
Płeć Sex								
Mężczyźni Men	2011	285,1	100,0	76,1	4,7	17,6	1,5	0,1
	2021	314,2	100,0	77,9	4,9	15,3	1,6	0,2
Kobiety Women	2011	226,7	100,0	82,2	2,8	12,5	2,3	0,1
	2021	262,7	100,0	84,1	3,1	9,3	3,2	0,3
Miejsce zamieszkania Place of residence								
Miasto Urban areas	2011	312,8	100,0	86,2	4,4	8,7	0,6	0,2
	2021	342,4	100,0	85,2	4,2	9,3	1,1	0,3
Wieś Rural areas	2011	199,0	100,0	67,3	3,0	25,9	3,8	0,1
	2021	234,5	100,0	74,3	3,9	17,4	4,1	0,2

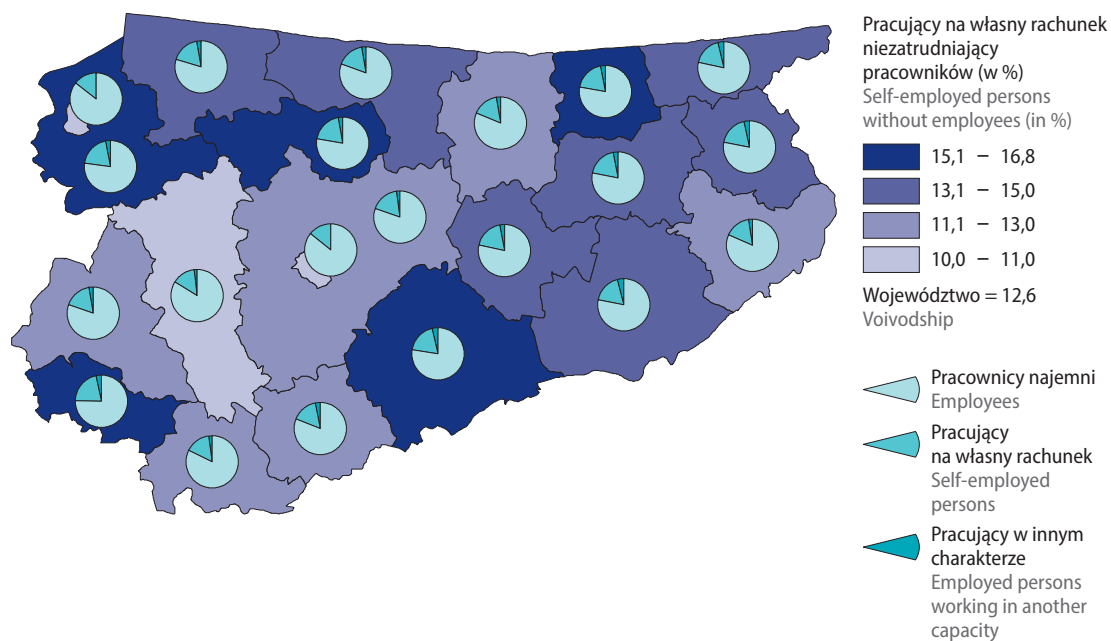
a W 2011 r. – pomagający członkowie rodzin.

a W 2011 r. – contributing family workers.

W 2021 r., podobnie jak w 2011 r., wyższy odsetek pracowników najemnych oraz pracujących w innym charakterze odnotowano w grupie kobiet. W grupie pracujących na własny rachunek wyższy odsetek był wśród mężczyzn. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, w miastach wyższy był udział pracowników najemnych i pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników, natomiast na wsi – pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników oraz pracujących w innym charakterze.

W 2021 r. najwięcej pracowników najemnych pracowało w Olsztynie (85,1%), najmniej w powiecie nowomiejskim (75,3%). Pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników najwięcej było w powiecie nowomiejskim (16,8%), najmniej w Olsztynie (10,0%). Pracodawców (pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników) najwięcej odnotowano w powiecie olsztyńskim (5,0%), najmniej w powiecie gołdapskim (3,4%). Pracujących w innym charakterze najwięcej było w powiecie piskim i gołdapskim (po 3,9%), najmniej w Olsztynie (0,9%).

Mapa 4. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.
Map 4. Employed persons by employment status in 2021

Rozdział 3. Bezrobotni

Chapter 3. Unemployed persons

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

Według NSP 2021 liczba bezrobotnych w województwie wyniosła 34,5 tys. osób. W tej grupie więcej było mężczyzn (18,6 tys.) niż kobiet (15,8 tys.). Większa liczba bezrobotnych mieszkała w miastach (18,9 tys.) niż na wsi (15,5 tys.).

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 64,8%. Spadek był widoczny zarówno wśród mężczyzn (63,9%), jak i kobiet (65,7%), a także w miastach (65,3%) i na wsi (64,0%).

Tablica 6. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania
Table 6. Unemployed persons by sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women
w tysiącach in thousands									
2011	97,7	51,7	46,0	54,5	28,7	25,9	43,2	23,1	20,2
2021	34,5	18,6	15,8	18,9	10,1	8,8	15,5	8,6	7,0
2011=100									
2021	35,2	36,1	34,3	34,7	35,2	34,1	36,0	37,2	35,6

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

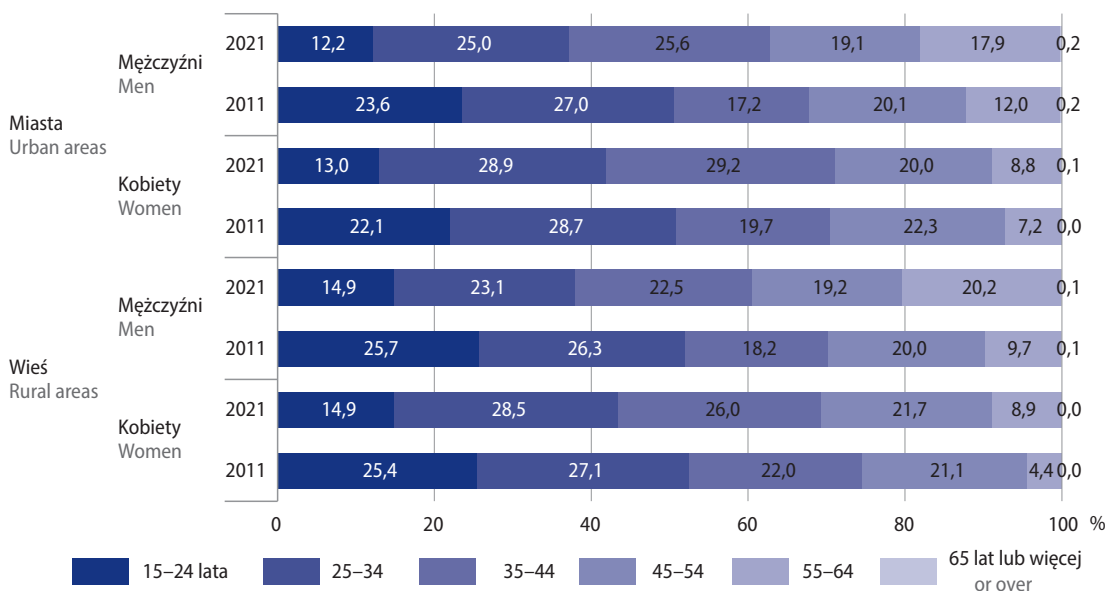
W 2021 r. stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 5,6%. Była wyższa niż ogólnopolska (4,1%) i niższa w porównaniu z 2011 r. (16,0%). Niewielkie były różnice między stopą bezrobocia mężczyzn (5,6%) i kobiet (5,7%). Większą różnicę w wysokości wskaźnika zaobserwowano między miastami (5,2%), a obszarami wiejskimi (6,2%). W 2021 r. warmińsko-mazurskie zajmowało przedostatnią lokatę pod względem najwyższej stopy bezrobocia w kraju (wyższą miało podkarpackie), natomiast ostatnią jeśli chodzi o bezrobocie na obszarach wiejskich.

W porównaniu z NSP 2011 stopa bezrobocia zmniejszyła się w całej populacji, zarówno biorąc pod uwagę płeć (mężczyźni o 9,8 p. proc., kobiety o 11,2 p. proc.), jak i miejsce zamieszkania (miasta o 9,6 p. proc., wieś o 11,6 p. proc.).

W 2021 r. wśród bezrobotnych dominowały osoby z grup wieku 25–34 lata i 35–44 lata, łącznie stanowiąc 52,1% zbiorowości bezrobotnych. Wśród mężczyzn te dwie grupy wieku stanowiły 48,3%, natomiast wśród kobiet odsetek ten był wyższy i wyniósł 56,5%. W tych dwóch grupach wieku większy odsetek bezrobotnych wystąpił w miastach (54,1%).

W 2021 r. w porównaniu z 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich grupach wieku niezależnie od miejsca zamieszkania. Biorąc pod uwagę płeć zaobserwowano spadek liczby bezrobotnych mężczyzn niezależnie od wieku. Liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w większości grup wieku. W grupach wieku 55–64 lata i 65 lat lub więcej liczba bezrobotnych kobiet wzrosła (łącznie 28,9%).

Wykres 11. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Chart 11. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and groups of age

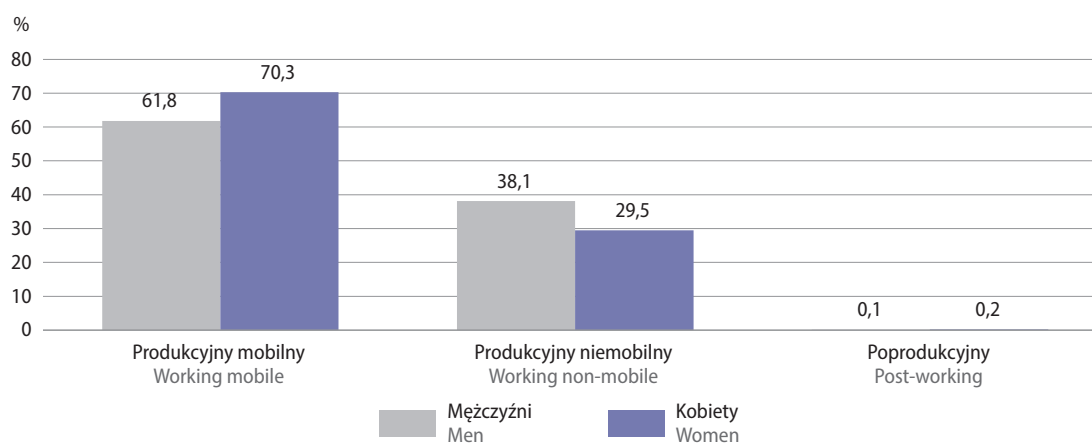
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku

3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups

W 2021 r. w województwie 99,8% bezrobotnych stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, z czego 65,7% w wieku mobilnym i 34,2% w niemobilnym. Wśród bezrobotnych kobiet 70,3% osób było w wieku mobilnym, a wśród mężczyzn odsetek ten wyniósł 61,8%. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania w miastach było 66,7% bezrobotnych w wieku mobilnym, a na obszarach wiejskich – 64,5%.

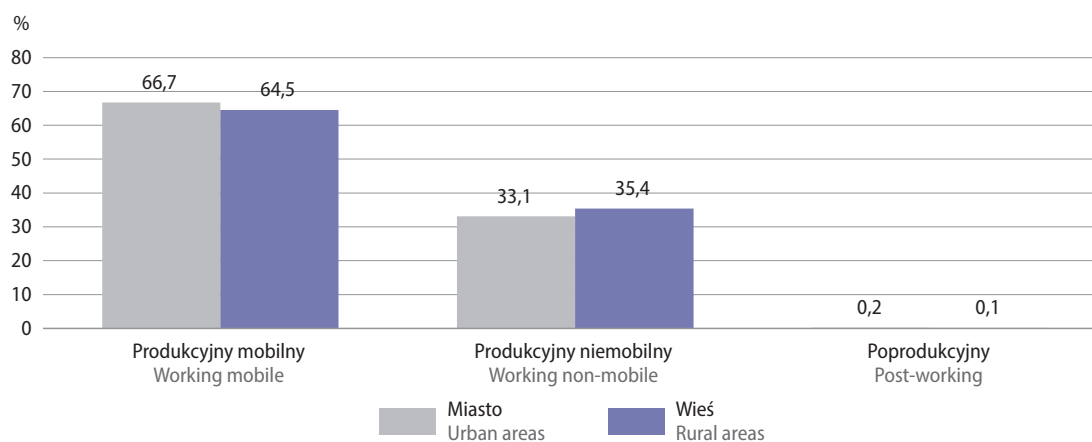
W porównaniu ze spisem z 2011 r. spadek liczby bezrobotnych w wieku produkcyjnym wystąpił zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, w miastach, oraz na wsi. Największy spadek wystąpił w grupie mężczyzn w wieku mobilnym mieszkających na wsi (o 67,9%).

Wykres 12. Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Chart 12. Structure of unemployed persons by sex and economic groups of age in 2021

Stopa bezrobocia w 2021 r. według płci, miejsca zamieszkania i wieku produkcyjnego mieściła się w przedziale od 4,3% dla kobiet w wieku niemobilnym mieszkających w miastach do 7,7% dla kobiet w wieku mobilnym zamieszkujących obszary wiejskie.

Wykres 13. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Chart 13. Structure of unemployed persons by place of residence and economic groups of age in 2021

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Według wyników NSP 2021 wartości stopy bezrobocia były zróżnicowane w poszczególnych grupach wieku. Na brak pracy najbardziej narażone były osoby młode tj. w wieku 15–24 lata, dla których stopa bezrobocia była najwyższa bez względu na płeć i miejsce zamieszkania. W tej grupie wieku stopa bezrobocia wyższa była dla kobiet niż mężczyzn oraz dla mieszkańców miast niż wsi. Wśród osób w pozostałych grupach wieku (poza grupą 65 lat lub więcej, obejmującą osoby w wieku emerytalnym, gdzie stopa była najniższa – 0,2%) wskaźnik ze względu na wiek kształtował się pomiędzy 3,3% a 7,4%, natomiast ze względu na miejsce zamieszkania od 4,2% do 7,2%.

W ciągu dekady stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich grupach wieku, niezależnie od płci i miejsca zamieszkania. Największy spadek wartości wskaźnika w porównaniu z 2011 r. odnotowano w grupie wieku 15–24 lata (o 24,4 p. proc.). W grupie tej stopa bezrobocia spadła zarówno wśród kobiet (o 27,5 p. proc.), jak i mężczyzn (o 22,4 p. proc.) oraz wśród mieszkańców miast (o 25,1 p. proc.) i wsi (o 23,8 p. proc.). Najmniejszy spadek stopy bezrobocia według grup wieku (poza grupą 65 lat lub więcej) wystąpił wśród osób w wieku 35–44 lata (o 7,5 p. proc.).

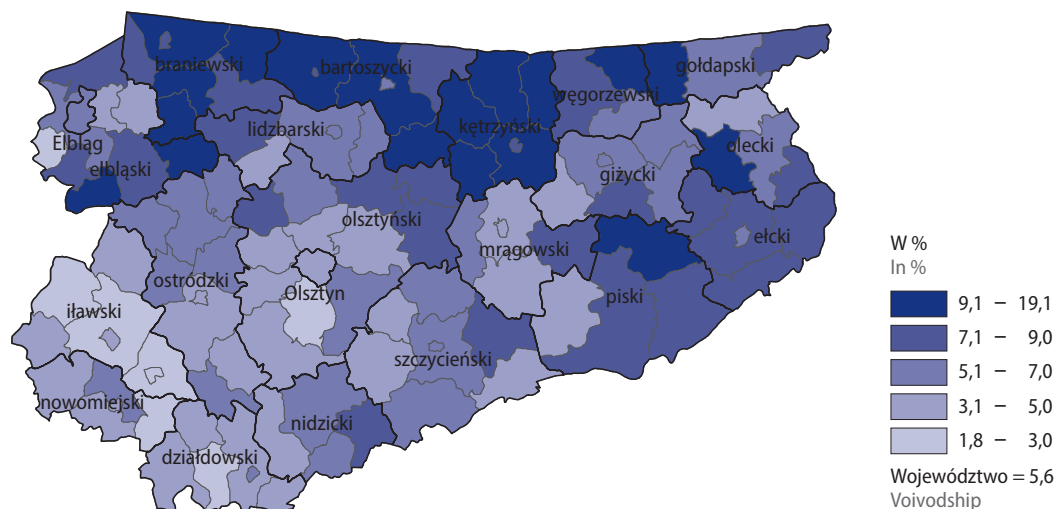
Tablica 7. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Table 7. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Wyszczególnienie Specifications	Lata Years	Ogółem Total	Wiek Age					
			15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat lub więcej or over
			w % in %					
Ogółem Total	2011	16,0	33,7	15,7	12,8	13,5	12,6	1,9
	2021	5,6	9,3	6,7	5,3	5,0	4,9	0,2
Mężczyźni Men	2011	15,4	31,0	14,6	11,8	13,3	13,4	2,4
	2021	5,6	8,6	6,1	5,0	5,2	6,0	0,2
Kobiety Women	2011	16,9	37,7	17,0	13,9	13,7	11,1	1,0
	2021	5,7	10,2	7,4	5,5	4,9	3,3	0,1
Miasta Urban areas	2011	14,8	34,5	14,4	11,6	12,6	11,9	2,1
	2021	5,2	9,4	6,3	5,1	4,7	4,2	0,2
Wieś Rural areas	2011	17,8	32,9	17,8	14,5	14,8	14,0	1,4
	2021	6,2	9,1	7,2	5,6	5,5	5,9	0,1

Stopa bezrobocia była bardzo zróżnicowana przestrzennie. Rozpiętość stopy bezrobocia w gminach województwa wyniosła od 1,8% w gminie miejskiej Lubawa do 19,1% w gminie wiejskiej Lelkowo. Lelkowo uplasowało się na pierwszym miejscu w Polsce pod względem najwyższej stopy bezrobocia. Na trzecim miejscu była gmina wiejska Górowo Iławeckie (15,3%), a na siódmym miejscu znalazła się gmina miejsko-wiejska Korsze (13,3%). Ponad połowa gmin (56%) miała wskaźnik wyższy od średniego w województwie.

Mapa 5. Stopa bezrobocia według gmin w 2021 r.

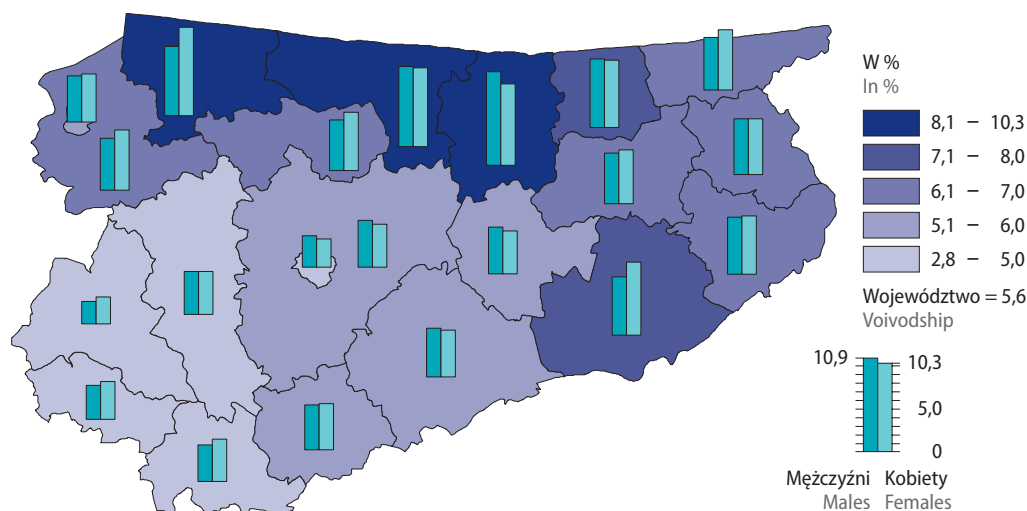
Map 5. Unemployment rate by gminas in 2021

W 2021 r. wśród powiatów województwa warmińsko-mazurskiego najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie kętrzyńskim (10,3%), zarówno na obszarach miejskich (9,1%), jak i wiejskich (11,9%). Najniższy wskaźnik wystąpił w powiecie iławskim (2,8%), również na obszarach miejskich (2,9%) i wiejskich (2,7%). Powiaty kętrzyński, bartoszycki i braniewski znalazły się w grupie powiatów z najwyższą stopą bezrobocia w kraju (wyższą miały – powiat szydłowiecki w województwie mazowieckim i miasto Przemyśl w województwie podkarpackim).

Mapa 6. Stopa bezrobocia według płci i powiatów w 2021 r.

Map 6. Unemployment rate by sex and powiats in 2021

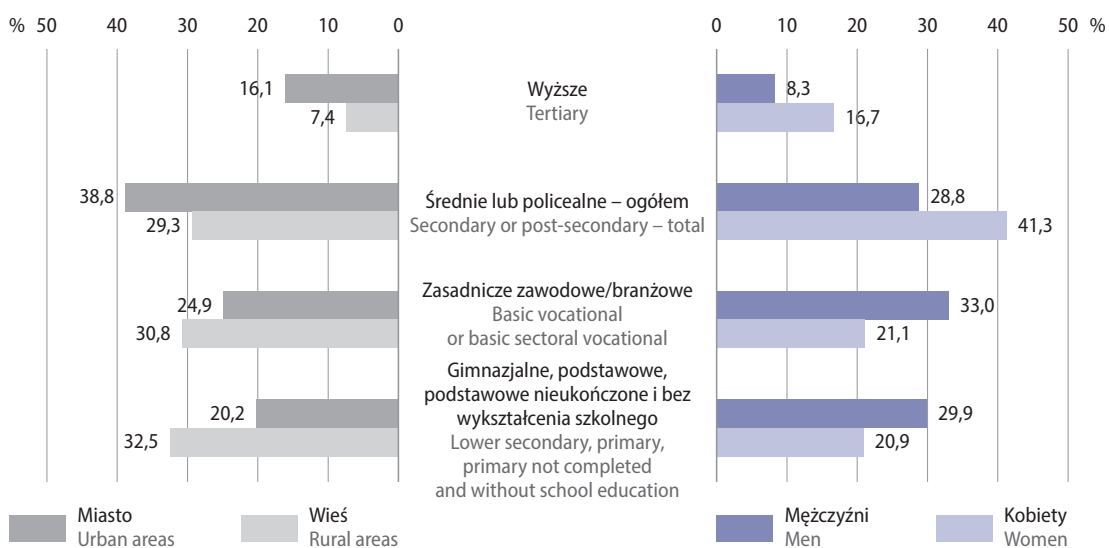
W porównaniu z 2011 r. stopa bezrobocia spadła we wszystkich powiatach. Największy spadek wystąpił w powiecie piskim (o 17,9 p. proc.), najmniejszy w Olsztynie (o 6,3 p. proc.). Biorąc pod uwagę płeć osób bezrobotnych sytuacja przedstawiała się podobnie, zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet największy spadek wskaźnika był w powiecie piskim, najmniejszy w Olsztynie.

3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

3.4. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and level of education

Wyniki NSP 2021 w województwie warmińsko-mazurskim pokazały, że w strukturze bezrobotnych według poziomu wykształcenia największy udział miały osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (34,4% ogółu bezrobotnych). Najmniejszy udział miały osoby z wykształceniem wyższym (12,2%). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym stanowiły 27,5% wszystkich bezrobotnych, a z gimnazjalnym i niższym – 25,7%. Ponad 41% bezrobotnych kobiet miało wykształcenie średnie lub policealne. Wysoki był także udział kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – 21,1% oraz gimnazjalnym i niższym – 20,9%. Bezrobotni mężczyźni charakteryzowali się odmienną strukturą, bowiem najwyższy odsetek mężczyzn miał wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe (33,0%). Znaczny odsetek stanowili także mężczyźni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 29,9%. Wykształcenie średnie lub policealne miało 28,8% bezrobotnych mężczyzn. Wykształcenie wyższe częściej posiadały bezrobotne kobiety (16,7%) niż mężczyźni (8,3%). Bezrobotne kobiety były przeciętnie lepiej wykształcone niż mężczyźni. Wykształcenie wyższe i średnie posiadało 58,0% kobiet. Ten sam poziom wykształcenia uzyskało 37,1% bezrobotnych mężczyzn. W miastach odsetek osób z wykształceniem wyższym i średnim był wyższy (54,9%) niż na wsi (36,7%). Na wsi dominowali bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym i niższym – 63,3%, w miastach takich osób było 45,1%.

Wykres 14. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.
Chart 14. Structure unemployed persons by educational level, sex and place of residence in 2021

Z analizy stopy bezrobocia osób bezrobotnych z różnym poziomem wykształcenia wynika, że najniższą stopę bezrobocia odnotowano dla osób z wykształceniem wyższym (2,3%), najwyższą zaś dla osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (14,4%).

Analizując stopę bezrobocia według płci, poziomu wykształcenia oraz miejsca zamieszkania można zaobserwować, że w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w 2021 r. były kobiety z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, mieszkające w miastach (17,4%). Wysoki wskaźnik odnotowano również wśród mężczyzn mieszkających w miastach oraz kobiet mieszkających na wsi, posiadających najniższe wykształcenie. Stopa bezrobocia dla osób w wykształceniu wyższym, zarówno w miastach, jak i na wsi nie przekroczyła 2,5%.

W 2021 r. w porównaniu z 2011 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia na wszystkich poziomach wykształcenia. Największy spadek wartości wskaźnika wystąpił wśród osób posiadających wykształcenie gimnazjalne i niższe (o 14,8 p. proc.). Stopa bezrobocia obniżyła się także w grupie bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (o 11,4 p. proc.), podobnie jak osób z wykształceniem średnim lub policealnym (o 9,8 p. proc.) oraz osób z wykształceniem wyższym (4,4 p. proc.). Biorąc pod uwagę płeć, najwyższy spadek stopy bezrobocia wystąpił wśród bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (mężczyźni – o 13,8 p. proc., kobiety – o 16,6 p. proc.), najniższy zaś wśród osób z wykształceniem wyższym (mężczyźni – o 4,2 p. proc., kobiety – o 4,5 p. proc.). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania sytuacja była podobna, najwyższy spadek stopy bezrobocia wystąpił wśród bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (miasto – o 18,2 p. proc., wieś – o 13,2 p. proc.), najniższy zaś dla osób z wykształceniem wyższym (miasto – o 4,1 p. proc., wieś – o 5,2 p. proc.).

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy

3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking

Długość czasu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne jest ważną informacją do oceny skali bezrobocia. Jeśli okres ten przekroczy jeden rok, wtedy mówi się o bezrobociu długotrwałym. W 2021 r. w województwie ponad połowa osób bezrobotnych była długotrwałe bezrobotna. Odsetek długotrwałe bezrobotnych był wyższy wśród mężczyzn (55,0%) niż kobiet (52,7%). Wyższy był także wśród mieszkańców wsi (56,0%) niż miast (52,3%). W 2021 r. w porównaniu z 2011 r. liczba długotrwałe bezrobotnych zmniejszyła się o 17,0%, wśród mężczyzn spadła o 10,2%, a wśród kobiet o 17,0%.

Wpływ na długość okresu poszukiwania pracy ma wiek i poziom wykształcenia. Analizując populację bezrobotnych pod względem czasu poszukiwania pracy i wieku można zauważyć, że w 2021 r. w województwie odsetek osób długotrwałe bezrobotnych rósł wraz z wiekiem osób bezrobotnych. Najwyższy odsetek długotrwałe bezrobotnych wystąpił w grupie wieku 55–64 lata (68,3%), a najniższy w grupie 15–24 lata (37,2%). W większości grup wieku przeważały osoby poszukujące pracy przez okres powyżej dwóch lat, jedynie w najmłodszej grupie (15–24 lata) więcej było osób poszukujących pracy od jednego do dwóch lat.

Biorąc pod uwagę czas poszukiwania pracy i wykształcenie można zauważyć, że im wyższy poziom wykształcenia, tym odsetek długotrwałe bezrobotnych był niższy. Dla osób z wykształceniem wyższym wyniósł 38,1%, a dla osób posiadających wykształcenie gimnazjalne i niższe – 66,9%. Odsetek osób bezrobotnych poszukujących pracy do trzech miesięcy był różny w zależności od wykształcenia i wyniósł od 8,9% dla osób z najniższym wykształceniem do 16,9% dla osób z wykształceniem wyższym.

Rozdział 4. Bierni zawodowo

Chapter 4. Economically inactive persons

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat lub więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups

Według danych NSP 2021 liczba biernych zawodowo w województwie warmińsko-mazurskim wynosiła 461,1 tys. osób. Stanowili oni 39,4% ludności w wieku 15 lat lub więcej. Wśród biernych zawodowo dominowały kobiety, które stanowiły 60,5% tej populacji. Więcej osób nieaktywnych na rynku pracy mieszkało w miastach niż na wsi. W porównaniu ze spisem w 2011 r. liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 11,8%. Spadek widoczny był zarówno wśród mężczyzn (o 14,0%), jak i kobiet (o 10,3%), a także w miastach (o 11,1%) i na wsi (o 12,8%).

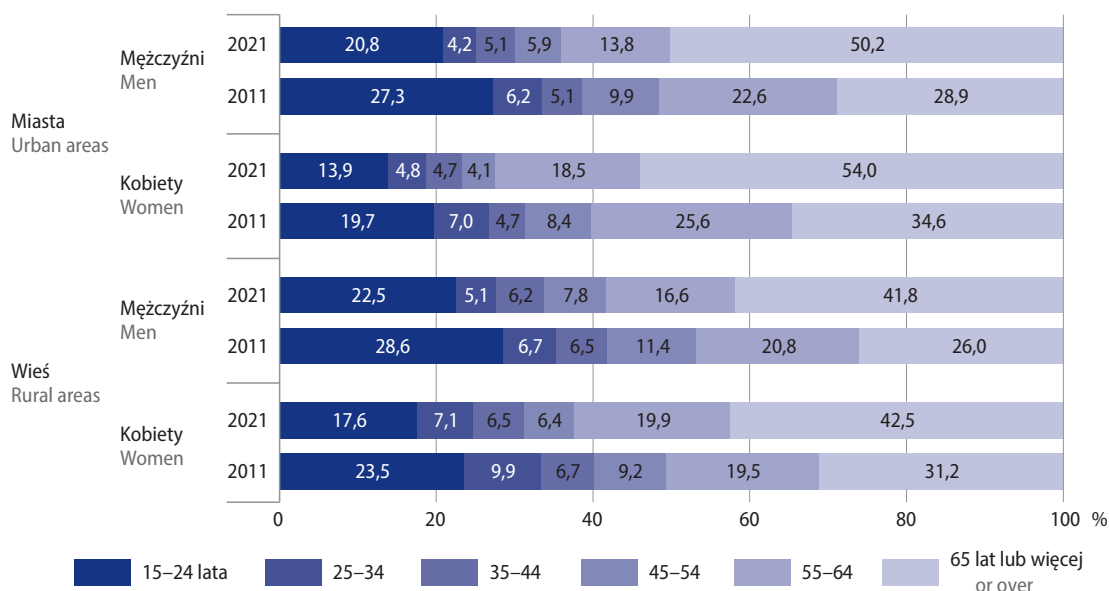
Tablica 8. Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania
Table 8. Economically inactive persons by sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women
w tysiącach in thousands									
2011	522,7	211,8	310,9	312,0	124,7	187,3	210,7	87,1	123,6
2021	461,1	182,1	279,0	277,2	106,9	170,3	183,9	75,2	108,7
2011=100									
2021	88,2	86,0	89,7	88,9	85,7	90,9	87,2	86,3	87,9

Analiza biernych zawodowo według grup wieku pokazała, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 65 lat lub więcej (48,4%). Była to jedyna grupa wieku, w której w porównaniu z 2011 r. nastąpił wzrost liczby osób (o 37,8%). Odsetek osób biernych zawodowo w wieku 65 lat lub więcej wzrósł zarówno wśród mężczyzn (o 19,1 p. proc.) i kobiet (o 16,3 p. proc.), jak i w miastach (o 20,3 p. proc.) i na wsi (o 13,2 p. proc.). Największy spadek odsetka biernych zawodowo wystąpił wśród osób w wieku 55–64 lata (o 5,2 p. proc.). Wśród mężczyzn spadek odsetka wystąpił również w grupie wieku 55–64 lata, a wśród kobiet w grupie wieku 15–24 lata.

Wykres 15. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

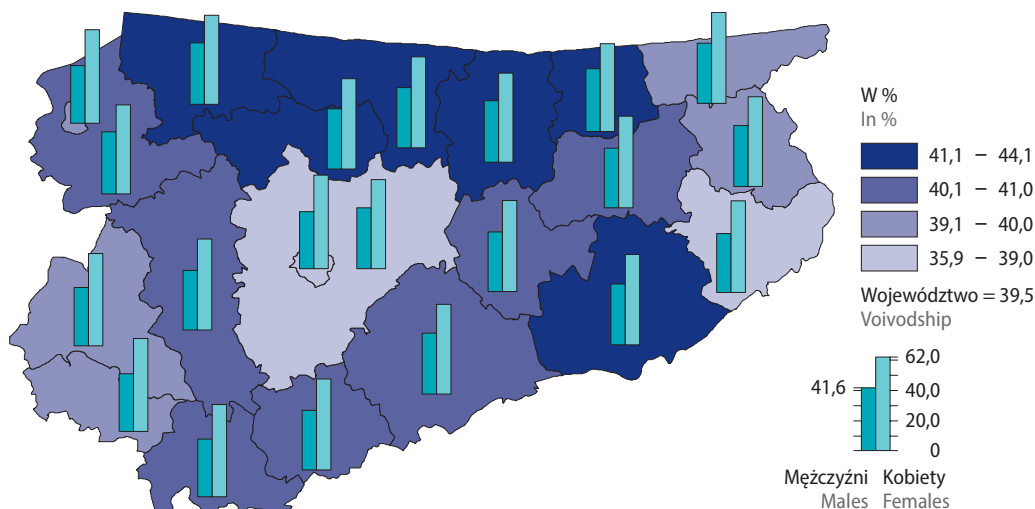
Chart 15. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups

W 2021 r. największy odsetek biernych zawodowo odnotowano w powiecie kętrzyńskim (44,1%), najmniejszy w powiecie olsztyńskim (35,9%). Powiat kętrzyński uplasował się na czternastym miejscu w kraju pod względem wysokiego odsetka biernych zawodowo. We wszystkich powiatach województwa więcej było biernych zawodowo kobiet. Największe różnice udziałów kobiet i mężczyzn wystąpiły w miastach Olsztynie i Elblągu (po 24,1 p. proc.), najmniejsza w powiecie węgorzewskim (16,9 p. proc.).

W porównaniu z 2011 r. w większości powiatów odsetek osób nieaktywnych zawodowo zmniejszył się. Największy spadek odsetka biernych zawodowo wystąpił w powiecie lidzbarskim (o 6,2 p. proc.), najmniejszy w powiecie gołdapskim i mrągowskim (po 0,8 p. proc.). W omawianym czasie odsetek biernych zawodowo wzrósł w powiecie węgorzewskim (o 0,5 p. proc.) oraz powiecie piskim (0,1 p. proc.). Biorąc pod uwagę płeć można zauważyć, że udział kobiet wzrósł w dziewiętnastu powiatach. Najbardziej w powiecie bartoszyckim (o 2,3 p. proc.). W powiecie elbląskim i węgorzewskim udział kobiet był niższy niż w 2011 r.

Mapa 7. Odsetek biernych zawodowo według płci w 2021 r.
Map 7. Percentage of economically inactive persons by sex in 2021

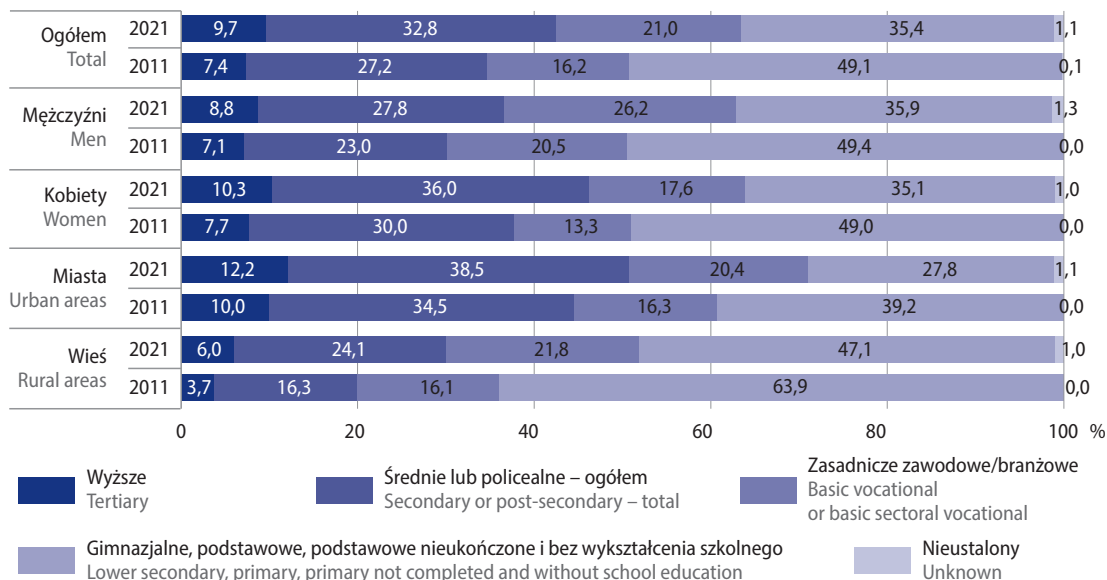
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia

4.2. Economically inactive persons by level of education

Wyniki NSP 2021 pokazują, że wśród osób biernych zawodowo w województwie najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Była to jedyna grupa, w której wystąpił spadek udziału w porównaniu z 2011 r. i to zarówno wśród mężczyzn, kobiet, jak i mieszkańców miast i wsi. Najwyższy wzrost udziałów zanotowano wśród osób z wykształceniem średnim lub policealnym, najniższy dla osób biernych zawodowo z wykształceniem wyższym.

Wykres 16. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 16. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021

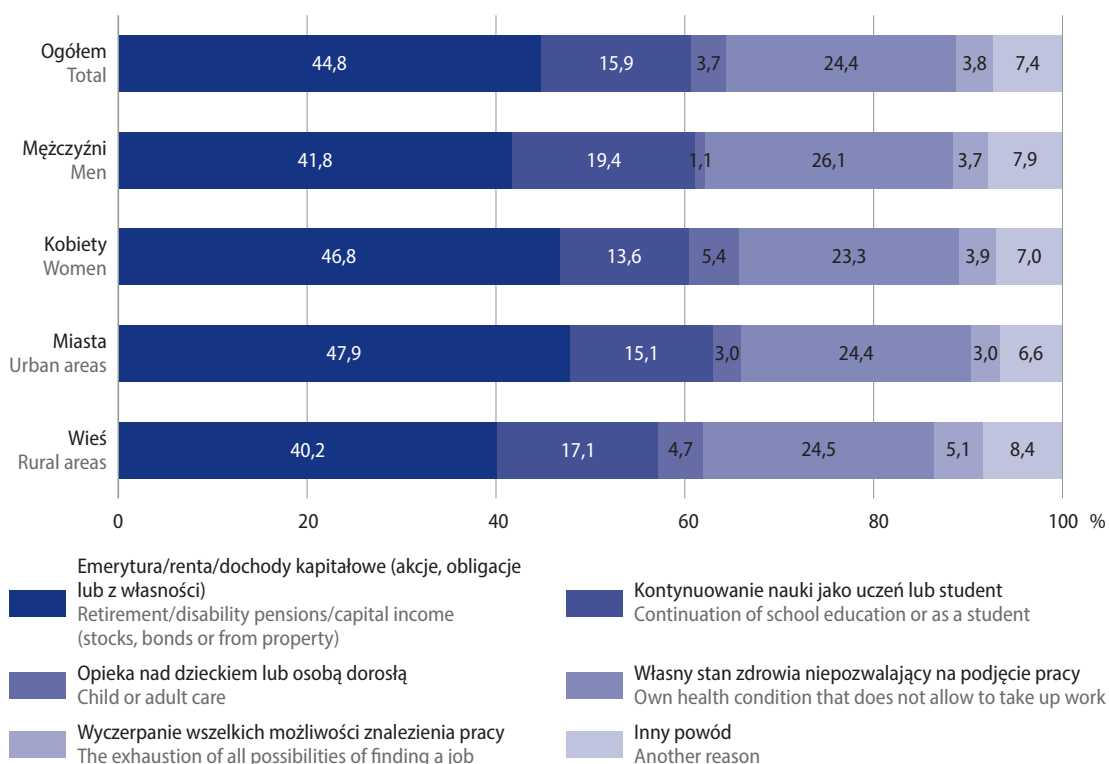
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej

4.3. Economically inactive persons by reasons for inactivity

Analiza danych z NSP 2021 pokazuje, że najczęstszą przyczyną braku aktywności na rynku pracy w województwie była emerytura/renta lub dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności). Tę przyczynę wskazywało 44,8% biernych zawodowo. Najmniej osób jako główną przyczynę bierności wskazywało opiekę nad dzieckiem lub osobą dorosłą (3,7%). Ten powód wśród kobiet był wykazywany pięć razy częściej niż wśród mężczyzn. Kontynuowanie nauki jako uczeń lub student było przyczyną bierności zawodowej dla co piątego mężczyzny i co siódmej kobiety w województwie. Przyczyna ta częściej była wskazywana przez mieszkańców wsi. Ponad 24% osób wskazywało jako powód nieaktywności na rynku pracy własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy. Wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy było główną przyczyną bierności dla 3,8% osób.

Wykres 17. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.

Chart 17. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and reasons for inactivity in 2021

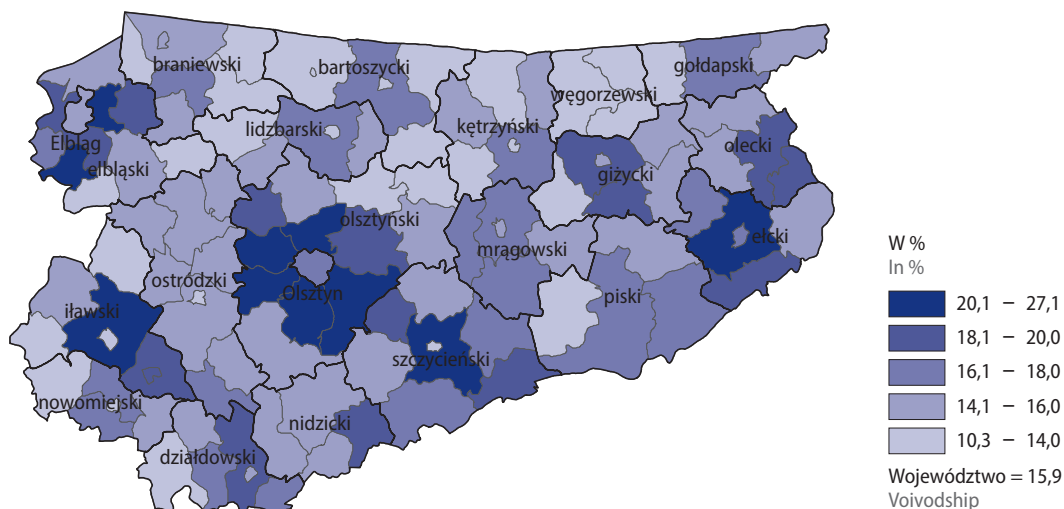

W 2021 r. w województwie wśród osób biernych zawodowo najczęstszą przyczyną bierności było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowało ponad 50% osób mieszkających w gminie wiejskiej Dubeninki, Kruklanki i Stare Juchy oraz w gminie miejskiej Bartoszyce, Działdowo, Kętrzyn i gminie miejsko-wiejskiej Węgorzewo. Najmniejszy odsetek emerytów, rencistów i rentierów wśród biernych zawodowo odnotowano w gminie wiejskiej Sorkwity i gminie miejsko-wiejskiej Młynary. Biorąc pod uwagę kolejny powód nieaktywności na rynku pracy – własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy – największy udział odnotowano w gminie wiejskiej Janowiec Kościelny. Najmniejszy udział osób biernych z powodu

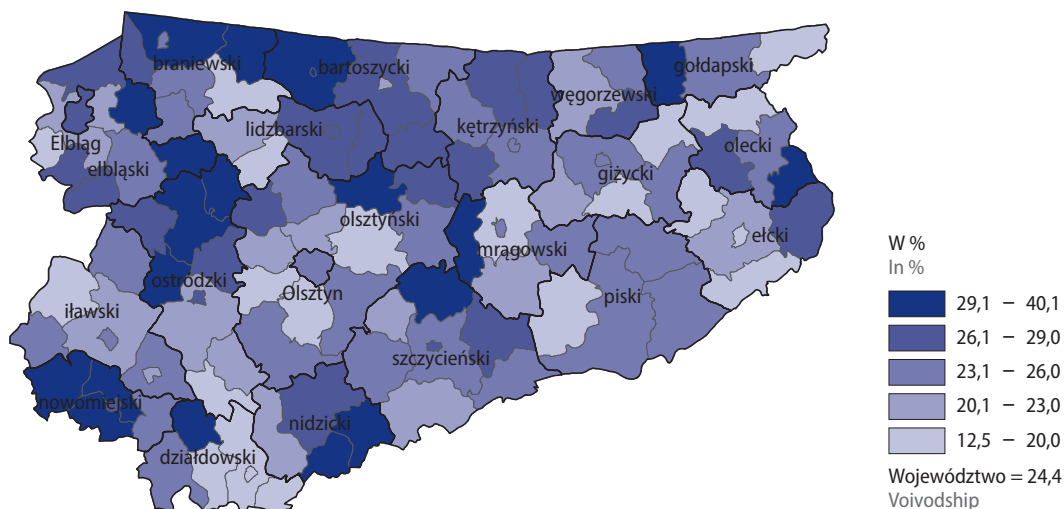

stanu zdrowia był w gminie wiejskiej Stare Juchy. Gminą z największym udziałem biernych osób kontynuujących naukę jako uczeń lub student, była gmina wiejska Stawiguda. Najmniej osób biernych z powodu nauki było w gminie miejsko-wiejskiej Sępólno. Wśród mieszkańców gminy wiejskiej Kurzętnik zanotowano największy udział biernych z powodu opieki nad dzieckiem lub osobą dorosłą. Najmniejszy udział osób nieaktywnych zawodowo z tej przyczyny odnotowano w gminie miejskiej Górowo Iławeckie.

Mapa 8. Bierni zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student w 2021 r.
Map 8. Economically inactive persons due continuation of school education or as a student in 2021

Mapa 9. Bierni zawodowo z powodu własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy w 2021 r.
Map 9. Economically inactive persons due health condition that does not allow to take up work in 2021

Uwagi metodologiczne

1. Zakres i procedura badań

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. godzina 24:00.

Zgodnie z metodologią rekomendowaną dla badań rynku pracy przez Międzynarodową Organizację Pracy, w części dotyczącej aktywności ekonomicznej, do określenia faktu wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, czyli pomiaru aktywności bieżącej, dokonano w przedziale czasu nazywanym okresem referencyjnym, którym był tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Badanie to było badaniem pełnym i obejmowało wszystkie osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające na terytorium Polski, z wyłączeniem szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań 2021 przekazanie danych przez osoby fizyczne było obowiązkowe. Ten sam akt prawny nakładał na badane osoby obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące osób, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nieobecnych dokonywały pełnoletnie osoby wspólnie z nimi zamieszkałe. W odniesieniu do osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania dane spisowe były pozyskiwane w zakresie posiadanej dokumentacji od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów.

Spis został zrealizowany metodą mieszaną tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów oraz danych pochodzących ze źródeł administracyjnych. W pierwszej kolejności informacje zbierane w spisie pobrane zostały z dostępnych źródeł administracyjnych i wykorzystano je do przygotowania oraz aktualizacji wykazu danych osobowych i adresowych, a także jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Następnie dane objęte zakresem informacyjnym spisu 2021 zostały zebrane od całej populacji podlegającej badaniu poprzez elektroniczny formularz spisowy. Zostało to wykonane przy wykorzystaniu następujących metod i w następujących terminach:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – samospis internetowy, polegał na wypełnianiu przez badanych elektronicznego formularza i realizowany był od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **„Spis na żądanie”** – wywiad telefoniczny na żądanie respondenta realizowany był za pośrednictwem infolinii spisowej od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych, podczas którego odpowiedzi na poszczególne pytania były odnotowywane przez nich w systemie komputerowym na formularzu. Ta część badania odbywała się od 4 maja do 30 września 2021 r.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych. Był to wywiad terenowy, rachmistrzowie rejestrowali odpowiedzi respondenta w systemie zainstalowanym na urządzeniu mobilnym. Badanie w tej formie przeprowadzane było od dnia 21 czerwca br. do 30 września 2021 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad realizacji spisu metodą wywiadu bezpośredniego wynikających z obostrzeń pandemicznych.

2. Podstawowe pojęcia i definicje

Badania aktywności ekonomicznej ludności są ważnym źródłem informacji dla rządów, ekonomistów, badaczy, podmiotów gospodarczych, jak również instytucji publicznych i samorządowców realizowanych w celu poznania dynamiki różnych zjawisk związanych z rynkiem pracy. Odnoszą się do wszelkich działań podejmowanych przez osoby fizyczne w celu poszukiwania pracy, zatrudnienia w sektorze formalnym i nieformalnym, osiągania dochodów z innych źródeł, samozatrudnienia czy bezrobocia. Badania aktywności ekonomicznej pozwalają na analizę kluczowych wskaźników związanych z rynkiem pracy, takich jak: wskaźnik aktywności zawodowej, zatrudnienia, czy stopa bezrobocia. Zrozumienie tych zjawisk i zachodzących procesów wymaga posługiwania się takim samym aparatem pojęciowym. Dlatego też w tej części pracy zostaną przedstawione najważniejsze definicje i pojęcia. Wprowadzenie ich ma zapewnić jasność i spójność przekazu oraz jednoznaczną interpretację zawartych informacji i dokonanych analiz. Umożliwi efektywną komunikację i identyczne rozumienie zakresu i granic badanych zjawisk, co ułatwi porównanie wyników i pozwoli na uniknięcie nieporozumień lub odmiennych interpretacji w zależności od kontekstu czy czasu. Z tego względu, poniżej przedstawiono definicje pojęć, które będą odnosiły się do prezentowanych zmiennych i analiz:

Kategoria ludności według definicji krajowej. W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Wiek – jest to liczba lat ukończonych. Wyznaczany jest poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 31 marca 2021 roku). W badaniach aktywności ekonomicznej populację stanowiły osoby, które miały 15 lat lub więcej.

Ekonomiczne grupy wieku – jest to umowna klasyfikacja badanych według kryterium zdolności do pracy. Wyróżnia się trzy grupy osób: w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym (mobilnym oraz niemobilnym) i w wieku poprodukcyjnym:

- **wiek przedprodukcyjny** – jest to wiek, w którym ludność nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a tym samym nie osiągnęła jeszcze całkowitej zdolności do pracy i jako pracownik podlega szczególnej ochronie prawnej. W przypadku badań aktywności ekonomicznej do tej grupy klasyfikowane są osoby, które ukończyły 15 lat, ale nie przekroczyły 18 lat;
- **wiek produkcyjny** – dolny próg tego przedziału wieku rozpoczyna się w momencie nabycia pełnej zdolności do pracy. Dla kobiet i mężczyzn jest to ukończenie 18 lat. Natomiast górny próg jest uzależniony od płci. Dla mężczyzn jest to wiek poniżej 65 lat, a dla kobiet poniżej 60 lat. W ramach tego przedziału wyróżnia się jeszcze dwie podklasy wiekowe i są to:
  - a. wiek mobilny (osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 45 lat. Wiek ten jest taki sam zarówno dla mężczyzn jak i kobiet),
  - b. wiek niemobilny (mężczyźni, którzy ukończyli 45 lat i nie ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 45 lat, ale nie ukończyły 60 lat).
- **wiek poprodukcyjny** – dolny próg trzeciej grupy jest tożsamy z podstawowym wiekiem uprawniającym w Polsce do przechodzenia na emeryturę. Dlatego też w tym przedziale wiekowym będą sklasyfikowani mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 60 lat. Nieistotny jest przy tym stan faktyczny wykonywania pracy zarobkowej czy też nie.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

W dalszej części publikacji dane dotyczące wykształcenia ludności będą dotyczyły osób w wieku 15 lat lub więcej i prezentowane będą w następujących klasach:

- **wykształcenie wyższe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym, lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych;
- **średnie** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 rokiem. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie;
- **zasadnicze zawodowe/branżowe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia;
- **gimnazjalne** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy;
- **podstawowe ukończone** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej;
- **podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego** – dotyczy osób, które uczą się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat lub więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat lub więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Jako **główne przyczyny bierności zawodowej** przyjęto:

- emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności),
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student,
- opieka na dzieckiem lub osobą dorosłą,
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy,
- wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy,
- inny powód.

Praca główna to praca, która zwykle zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Status zatrudnienia uwzględnia poniższe kategorie pracujących:

Zatrudnieni (pracownicy najemni):

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę;
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą);
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

Pracujący na własny rachunek:

- właściciele, współwłaściciele lub dzierżawcy indywidualnego gospodarstwa rolnego pracujący w tym gospodarstwie;
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną);
- agenci we wszystkich systemach agencji;
- osoby, które na mocy porozumienia z pracodawcą zarejestrowały własną działalność jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Do pracujących na własny rachunek zalicza się zarówno **pracodawców** (osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego) jak i **osoby niezatrudniające pracowników**.

Pracujący w innym charakterze – to osoby, które są członkami spółdzielni produkcyjnych (również rolniczych) lub pracują na innych zasadach i nie klasyfikują się do grupy pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin oraz nie są praktykantami ani stażystami; do tej grupy należą również pomagający członkowie rodzin. Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego, wcześniej ustalonego wynagrodzenia, pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Methodological notes

1. Scope and survey procedure

The National Population and Housing Census was carried out between 1 April and 30 September 2021, as of 24:00 on 31 March 2021.

In accordance with the methodology recommended for labour market surveys by the International Labour Organization, in the section regarding economic activity, the fact of doing, having, or looking for a job, was determined, or in other words current activity was measured, in an interval called the reference period. This period refers to the week ending on the reference day of the survey (i.e. the period from 25 to 31 March 2021).

The survey was complete research and included all individuals permanently residing and temporarily staying in the territory of Poland, excluding the heads and foreign personnel of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, members of their families and other recipients of privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs.

According to the provisions of the Act of August 9, 2019, on the National Population and Housing Census 2021, the submission of data by individuals was mandatory. The same act required surveyed individuals to provide accurate, thorough and truthful answers. Responses regarding individuals under the age of 18 and absentees were made by the adults residing with them. Regarding persons staying in collective lodging facilities, census data was obtained on the basis of the documentation available from the owners, administrators or managers of the facilities.

The census was carried out using a mixed method, i.e., using data collected from respondents and data from administrative sources. Initially, the information collected in the census was taken from available administrative sources and used to prepare and update the list of personal and address data, as well as a direct source of census data. Next, the data covered by the scope of information of the 2021 census was collected from the entire population to be surveyed through an electronic census form. This was conducted with the use of the following methods and the following definitions:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – a self-administered online survey, based on respondents filling out an electronic form and was conducted from April 1 to September 30, 2021.
- **„Census on demand“** – a telephone interview at the respondent’s request was conducted via a census hotline from April 1 to September 30, 2021.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – a telephone interview conducted by census takers, during which answers to individual questions were recorded by them in a computer system in a form. This part of the survey took place from May 4 to September 30, 2021.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – a face-to-face interview conducted by census takers. It was a field interview, with the census takers recording the respondent’s answers in a system installed on a mobile device. The survey in this form was conducted from June 21 of this year until September 30, 2021, in compliance with the sanitary regime and the rules of implementation of the census by direct interview method resulting from pandemic restrictions.

2. Basic concepts and definitions

Surveys of the economic activity of the population are a significant source of information for governments, economists, researchers, business entities, along with public institutions and local governments. They are carried out in order to understand the dynamics of various phenomena concerning the labour market. They refer to the activities undertaken by individuals to seek work, employment in the formal and informal sectors, income from other sources, self-employment or unemployment. Economic activity surveys make it possible to analyze key indicators related to the labour market, such as the activity rate, employment

rate, or unemployment rate. Understanding these phenomena and the occurring processes requires using identical terminology. Therefore, this section of the paper will present the most important definitions and concepts. The introduction of these is intended to ensure clarity and consistency of the message as well as unambiguous interpretation of the information contained, and analyses made. It will enable effective communication and analogous understanding of the scope and boundaries of the phenomena studied, which will aid the comparison of results and avoid misunderstandings or divergent interpretations depending on the context or time. Therefore, the following definitions of terms will apply to the variables and analyses presented:

Population category by national definition. This category includes permanent residents of Poland, including persons who are temporarily abroad (regardless of the period of their stay), but have maintained permanent residence in Poland; immigrants temporarily staying in Poland are not included.

Age – the number of years. It is determined by comparing the full date of birth with the date of the census (the so-called critical date, i.e. March 31, 2021). In the economic activity survey, the population consisted of persons who were 15 years or over

Economic age groups – this is a conventional classification of respondents according to the criterion of ability to work. There are three groups of persons: pre-working age, working age (mobile and immobile) and post-working age:

- **pre-working age** – the age in which the population does not have full legal capacity, and thus has not yet reached full work ability and is subject to special legal protection as a worker. In the case of economic activity surveys, this classification includes persons who have reached the age of 15 but are under 18;
- **working age** – the lower threshold of this age bracket begins when one acquires full work ability. For men and women, that is reaching 18 years of age. In contrast, the upper threshold is dependent on sex. For men the age is under 65, and for women under 60. Within this range, there are two more age subclasses as follows:
  - a. mobile working age (persons who are 18 years of age or older but under 45 years of age. This age is the same for both men and women),
  - b. immobile working age (men who are over 45 years old and under 65 and women who are over 45 years old but under 60).
- **post-working age** – the lower threshold of the third group is corresponding with the standard retirement age in Poland. Therefore, men who are 65 years of age or older and women who are 60 or older will be classified in this age bracket. Whether or not they are actually employed is irrelevant.

Education this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad.

In the remainder of the publication, data on the education of the population will refer to persons aged 15 years or over, and will be presented in the following classes:

- **tertiary education** – refers to persons whose highest completed level of education is higher education with at least a bachelor's, engineer's or equivalent degree, or have received a diploma from a teachers' college, teachers' college of foreign languages (except those organized as part of a post-secondary school) and colleges of social service workers;
- **secondary** – refers to persons whose highest level of education is the obtaining of a certificate of completion of a general high school, specialized high school, supplementary high school, or completed middle school before 1932. This also applies to those who received a certificate of completion of a secondary vocational school (technical school, supplementary technical school,

vocational high school, technical high school, secondary art school which implements a secondary school curriculum). This group also includes those who have a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional on having a secondary school certificate, and those who have completed a teacher training college;

- **basic vocational or basic sectoral vocational** – refers to persons whose highest level of education they have is a certified completion of: a vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural training school, correspondence agricultural course only at the level of basic vocational school, master’s academy, first degree trade school;
- **lower secondary (gimnazjum)** – refers to persons whose highest level of education is the attainment of a certificate of completion of lower secondary (gimnazjum) or a certificate of completion of a special preparatory school;
- **primary education** – refers to persons whose highest level of education is the obtainment of a certificate of completion from an elementary school (before the war, a grade school), courses for working persons in the domain of elementary school, and an art school of the first degree that follows the curriculum of an elementary school;
- **incomplete primary or no school education** – refers to persons who are studying in elementary school, studied in elementary school but did not complete it, or never attended school.

The census uses the definitions of population economic activity recommended by the United Nations Economic Commission for Europe and the Statistical Office of the European Union (Eurostat), based on the recommendations of the International Labour Organization. According to these recommendations, the subject of the survey of persons was the fact of having/having a job during the surveyed week (in Poland it was the week from 25 to 31 March 2021) or searching for a job and readiness to take it. The study included individuals aged 15 years or older. The rule was adopted to classify each person into only one of three categories: employed, unemployed or economically inactive (actual, not formal-legal occupational situation of the surveyed persons).

The economically active population includes all persons considered employed or unemployed as defined below.

The employed included all persons aged 15 years or over who, during the survey week:

- performed work for at least 1 hour that resulted in earnings or income;
- did not perform work, but formally had work, and the temporary reason for not performing work was, for example, their own illness, vacation or child care leave.

The unemployed are those aged 15–74 who have met three conditions simultaneously:

- were not working individuals during the study week;
- actively sought work, i.e. took concrete steps to find a job, between March 1 and March 31;
- were able/willing to work during the survey week and the following week.

The unemployed also included those who had found a job and were waiting for a job to start within 3 months and were willing to take that job.

The economically inactive population is defined as persons aged 15 years or over who are not classified as employed or unemployed, i.e. persons who in the week under study:

- were not working, did not have a job and were not looking for one;
- were not working, were looking for work, but were not able/ready to work between April 1 and April 15;
- were not working and were not looking for work because they had a job and were waiting for a job for more than 3 months or up to 3 months but were not ready to start working.

The main causes of inactivity were identified as:

- pension/capital income (stocks, bonds or from property);
- continuing your education as an apprentice or student;
- child or adult care;
- your own health condition that does not allow you to work; • exhausting all possibilities of finding a job;
- another reason.

The main job is the job that usually takes more time. If the jobs take the same amount of time, the main job is the one with the higher income.

Employment status includes the following categories of workers:

Employees:

- persons employed under an employment relationship or a civil law contract; this group also includes apprentices and interns who were paid for their work;
- persons who work as contractors (also known as homeworkers);
- persons employed on a family farm or in a family business outside agriculture and at the same time receiving a fixed income or earnings (not necessarily in the form of money) for their work.

Self-employed:

- owners, co-owners or lessees of an individual agricultural holding who work on the holding;
- individuals who are self-employed outside of agriculture (registered or unregistered);
- agents in all agency systems;
- persons who, on the basis of an agreement with the employer, registered their own business as a one-person economic entity.

Self-employed include both **employers** (self-employed persons who employed at least 1 paid worker during the survey week) and **non-employed persons**.

Workers in other capacities – are those who are members of production cooperatives (including agricultural cooperatives) or are employed/working on other terms and are not classified as employees, self-employed, assisting family members and are not apprentices or trainees; this group also includes contributing family members. Contributing family members are individuals who, without contractual, predetermined compensation, assisted in the operation of the family farm or family business outside of agriculture.

Activity rate is the share of the economically active population of a given category in the total population of a given category.

Employment rate is the share of the employed persons of a given category in the total population of a given category.

Unemployment rate is the share of the unemployed of a given category in the economically active population of a given category.

Activity rate and **employment rate** were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.